

సాధకలోకానికి అపూర్వకానుక!

A Rare gift on the path of spiritual world

చింతింపకుము సాధకా! ఇకభయమొందకుము!

ఎంతకాలం స్నానసంధ్యాది కర్మల్లోమునిగి
ఉన్నా ఫలితం లేదేమో అని, చింతిస్తున్నావా?

భక్తి అని, జ్ఞానం అని అనునరిస్తూ, శాంతి
లేదని జీవితంలో ఈదులాడుతున్నానని దుఃఖి
స్తున్నావా?

ఎందరు గురువులను ఆశ్రయించినా, ఎంత
సాధన చేసినా, మనస్సుకు నిలకడ లేక అలమ
టిస్తున్నావా?

సాధకులకు కనువిప్పుగ, కల్పితరువుగా
ఉన్నది అనుభవ స్వరూపులు, "సర్వసిద్ధాంత
సారభా"ది బహుగ్రంథకర్తలు అయిన

శ్రీ అనుభవానంద స్వామి

విరిచిత

అనేక భాషలలో ప్రాచుర్యము పొందిన

సాధనరహస్యము

(The Secret of yoga sadhana)

[భగవత్ సాక్షాత్కారమార్గాన్ని తెలియ జేయు

అనుభవైక్యచేర్చు గ్రంథము]

దివ్య యోగ సాధనరహస్యము

(శ్రీ స్వామి అనుభవానందుల 'సాధనరహస్య' అంతరంగ గంగాతరంగాలపై వర్తించిన చైతన్య సుధాబిందువులు)

మూలం :

'సాధనరహస్య-సర్వ సిద్ధాంత సారభా'ది

ఐ హా గ్రం థ క ర్త వు,

శ్రీ రామకృష్ణాశ్రమములు (చాపట్ల & భీమునిపట్నము)

సం స్థా ప కు లు :

పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య

శ్రీ శ్రీ శ్రీ అనుభవానందస్వామివారు

అ స కృ తి :

శ్రీ బృందావనం రంగాచార్యులు

Acc. no. 28/86

Handwritten signature and date 20/8/86.

స్వామి అనుభవానంద యోగకేంద్ర,
భీమునిపట్నము - 531 163,
విశాఖపట్నము (జిల్లా).

DIVYA YOGA SADHANA RAHASYAMU

స ర్వ వా క్కు లు : ప్ర కా శ కు ల వి.

Publication No : 36

మొ ద టి ము ద్ర ణ : 1991

All Rights Reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage without permission from the publisher.

మూ ల్య ము : రు. 10-00

(For the publication of Sri Swamiji's & Sri Mataji's
Un-Published Books in Various Languages)

ప్ర తు లు : 5,000

'SWAMI ANUBHAVANANDA YOGA KENDRA' Popularising and Propagating Spiritual Books and Devotional Stereo Music Cassettes in several languages for the guidance and enlightenment of SEEKERS OF TRUTH.

ప్ర తు ల కు :

స్వామి అనుభవానంద యోగకేంద్ర,

భీమునిపట్నము - 531 163, విశాఖపట్నము (జిల్లా) (A.P.).

(మ రి యు)

శ్రీ అనుభవానంద గ్రంథమాల,

M.G. రోడ్, బాపట్ల - 522 101,

గుంటూరు (జిల్లా) (A.P.).

Type Setting & Printing :

India Block Makers,

D.T.P & Offset Printers,

Vijayawada - 3. Tel: 72295 & 62865 pp

అనుభవసందేశము

(‘సాధనరహస్య’ గ్రంథముకొరకు శ్రీ అనుభవానంద స్వాములవాడు వ్రాసిన మూడు మరియు నాలుగు ముద్రణముల ఉపోద్ఘాతముల నుండి)

... తీవ్ర ముముక్షుత్వంతో తంటాలు పడుతూ ఉండే సర్వలోకానికంతా తాను అంకితం చేసుకుంటూ, పరమేశ్వరార్పణ బుద్ధితో మొదటిసారిగా లోకంలోకి వచ్చి, తెలుగునాట అంతలా తిరిగి, ఎక్కువ కంటే పోయినా అసంఖ్యాక విధాల ప్రతికాధిపతులచేత, పండితులచేత మన్ననలను, ప్రేమాచరాలను పొందటమేకాక, సాధక వృద్ధులలో నారవస్తానన్నేగాక గురుపీఠాన్నికూడా అధిష్టించి, అలంకరించి, అనేక ముద్రణలద్వారా అధికతరమైన అందచందాలతో మన ముందుకు రావటం ఎంతో ఆనందాన్ని, ఉత్సాహాన్ని కలుగజేస్తున్నది. ఆ తల్లి ఎక్కువకు వెళ్లినా అందరివీడ తన మాతృ ప్రేమనే కురిపించి, తన బిడ్డలుగా అందరినీ తీసుకొని ప్రేమించి, లాలించి, బోధించి, సందేహాల్ని తీర్చి, అండదండయై అనేక విధాల ఆదర్శప్రాయంగా చెల్వొందుతున్నందుకు ఎంత సంతోషించాలో! అనేక సాధకులకు కళ్లుతెరిపించి, వృద్ధులకు వెలుగునిచ్చి, నిరాశాభూతాన్ని పారద్రోలి, ఆశాబీజాల్ని నాటి, చేదోడువాదోడుగా జిజ్ఞాసాపరులకు సహాయం చేస్తున్నదిగా మన ‘సాధనరహస్యం!’ మనం ఎందుకు పుట్టాం? ఎందుకు ఉన్నాం? ఏమి సాధించాం యీ జన్మలో? అని తీవ్రంగా పర్యాలోచన చేసికొని, తగు విధానాల్ని ఆలోచించి, నిర్ణయించి, జన్మ సార్థక్యం చేసుకోమని మనలనందరినీ ఆమె ఎల్లెత్తి ఉద్బోధిస్తున్నది. తమవలె కారణజన్ములై, జనన కారణాన్ని గ్రహించి, తమ జన్మల్ని సార్థక్యం చేసుకొని, యితర్రకుకూడా ఉపయోగపడమనేగా, మన ప్రాచీన ఋషీశ్వరుల దివ్యసందేశం! ఆ మహత్తర ఆర్జనందేశాన్ని ఆమె వాడవాడల బోధిస్తూ, సలహాలిస్తూ, సందేహాలు తీరుస్తూ ధైర్యం చెపుతూ, ముందడుగు వేయిస్తూ, అభివృద్ధిని చూపిస్తూ, ఎందరో సాధకులకు అడుగుడుగునా అండదండయై, మార్గదర్శియై, తల్లియై ప్రకాశిస్తున్నది. ఈ కార్య సాధనకై ఎన్ని దేశాలు తిరిగిందో, ఎందరికి సలహాదారు అయిందో, ఇంకెందరికి గురువై రాజిల్లిందో! ఈవిధంగా సార్థక జన్మ మన సాధనరహస్యం! సర్వసాధక వృద్ధుల వికాసక జ్యోతి మన సాధనరహస్యం!

అట్టి యీపొత్తం యిప్పుడు మరల ఎంతో ముచ్చటగా మూడో సారి లోకంలోకి సర్వాలంకారాలతో రావటాన్ని ఎవరు ప్రమోదించరు! ఆహ్వానించరు! తెలుగువారికేగాక అన్య భాషాపరులకుగూడ తాను సేవ జేసి ఉపయోగపడాలని తన ఆకాంక్షను వెలిబుచ్చుతున్నదట మన సాధనరహస్యం! తన ప్రేమ ప్రకాశానికి భాషావధులు ఉండరాదట!

అట్లు మన సాధనరహస్యం అచిరకాలంలోనే సర్వ ముముక్షుకోటిలో వ్యాప్తం అయి, అవ్యాజ ప్రేమ తత్త్వాన్ని ఎల్లరపై ప్రసరింపజేసి, సర్వతోముఖంగా సాధకసేవ జేసి, ఎంతో రమణీయక తను సార్థకతను సాధించి, సాధకులకు కామధేనువుగాను వెన్నిధిగాను రూపొంది, అధికతరంగా తన చల్లని కాంతి చంద్రికలతో సర్వత్రా ప్రకాశిస్తూ వెలుగొందుగాక అని, అందుకు మన భగవాన్ శ్రీ రామకృష్ణ దేవుడు సంపూర్ణకృపారసముతో ఆశీర్వదిస్తాడుగాక అని ఆశించి ప్రార్థిద్దాం.

పదరా - ఇక పదరా భయంబికేలను పదరా! పదరా!

లోకములోన సౌఖ్యము గందే! లోక కాంక్షలకు నంతము గందే!

లోకంబనగా మృగతృష్ణగా! లోకాన్వేషణ వ్యర్థమురా!

లోనిది తెలిపి భ్రాంతిని దీసి - లంఘింపవేలరా! . . .

ఇంద్రియవృత్తుల నింకగ చేసి - ఇంద్రియంబుల దాటుమురా!

ఇంద్రియంబులే మలినంబును - హేయత్వంబును బాయుమురా!

ఇంద్రియాతీత సుఖముల దెలియ - ఇంద్రునికే కాదు . . .

సాధనసంపద సాధ్యము జేసి - సాధనయే నీ సర్వముగా!

సాధనలోనే మగ్నత నొంది - సౌఖ్యసాధము వెక్కుమురా!

సాధనధనమే సంపద యనుచు - సాధింపబూనుటకై . . .

అనుపమమైన అమృతమైన - అనుభవానందము మధురమురా!

ఆ యానందము నీ జన్మములో - ఆరగింపగ రాగదరా!

అపాహి! దాని ఆనంద రుచులు - అనర్లసీయమురా! . . .

పదరా - ఇక పదరా భయంబికేలను పదరా! పదరా!

ఆతడే మన దిక్కు.

అ మ భ వం.

ఆతడే మన గమ్యం.

అనుభవసన్నిధి

1944 లో, భీమునిపట్నం ఆశ్రమంలో మద్గురువర్యులు శ్రీ అనుభవానందస్వామివారితో పరిచయం ఏర్పడింది నాకు. అనేకమందికి పరిచయమున్నది శ్రీ స్వామిజీతో. కాని నా పరిచయంమాత్రం శ్రీ స్వామిజీతో దివ్యంగా పెనవేసుకొని, ఆధ్యాత్మికంగా నా జీవితం వికసించే అవకాశం కలిగిందంటే అది భగవదనుగ్రహం, శ్రీ స్వామిజీ ఆశీర్వాద ఫలితం, నా పూర్వజన్మ సుకృతం. శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస దేవుని అనుయాయులును, సాధనా నిష్ఠాతులును, అనుభవమూర్తియు నైన శ్రీ స్వామిజీని, సాధన విషయాంశుగూర్చి నేను ఆర్తితో ప్రశ్నించటం, తత్ఫలితంగా నాలో ముకుళించుకుని ఉన్న ఆధ్యాత్మికజ్ఞానాన్ని వారు దివ్య దృష్టితో గ్రహించటంచేతనేమో నా ప్రశ్నలకు సమాధానంగా 1946 లో, 'సాధనరహస్యము' (The Secret of Yoga Sadhana) అనే పేరుతో, వాచేరుతోనే సంబోధించి, ఉత్తరాంశు వ్రాసి అందించారు. ఆ గ్రంథ పరిణామమే, ఫలితమే నా యీ ఆధ్యాత్మిక జీవితం. మార్పు ఎప్పుడూ అభివృద్ధిని, ఆనందాన్ని సూచించాలి గదా! 1947 లో నేను శ్రీ స్వామిజీ సన్నిధికి చేరుకున్నాను. ఈ 'సాధనరహస్యం' వ్రాతప్రతి మా ఆశ్రమ గ్రంథాలయంలో ఉండలేకపోయింది. 1946 లో నాకు స్ఫూర్తినిచ్చి, నాకంటే ముందు ప్రవేశించి, 1954 లో సవ్యాసాశ్రమ స్వీకారం చేయనున్న నాకంటే ముందుగనే 1953 లో శ్రీ అనుభవానంద గ్రంథమాలద్వారా ముద్రితమై, దేశ సంచారం ప్రారంభించింది. అనేకమంది పండితులు, పామరులు, పాఠకులు, రచయితలు, కవులు మొదలైనవారిచే ననేక మన్ననల నందుకున్నది. అనేకమంది సాధకులచేత 'త్రికరణ శుద్ధితో సాధన చేయాలి. సాధన వేరు, ప్రవర్తన వేరు కాదు' అనే పరమ సత్యాన్ని గ్రహింపజేసింది. 'సాధనరహస్యాన్ని' ఆదర్శంగా స్వీకరించి, తమ జీవితాలను పరిణేమకొని ఆనందించారు కొంతమంది. ఇకముందు ఎంతమందికి ఆదర్శం కానున్నదో!

శ్రీ స్వామిజీ, గుంటూరు జిల్లా బొపల్లలో, విశాఖపట్నం జిల్లా భీమునిపట్నంలో ఆశ్రమద్వయాన్ని స్థాపించారు. ఆశ్రమానికి చక్కని నియమావళి నేర్పాటు చేశారు. ఆశ్రమాం అభివృద్ధిగాక వ్యక్తుం అభివృద్ధి ఉండాలనేదే శ్రీ స్వామిజీ దృష్టి. నిజమే. ఆశ్రమంలో కట్టడ ములుకాక యోగ్యుడైన వ్యక్తి అభివృద్ధి చెందితే ఆశ్రమానికి ప్రశాం

తత చేకూరుతుంది. శ్రీ స్వామిజీ పవిత్ర భావన నేటికీ కొనసాగుతూ, ఆశ్రమాలు ప్రశాంతంగా ఉన్నాయని వ్రాయటానికి ఆనందిస్తున్నాను. 'మీ జీవితాన్ని భగవదర్పితం చేసుకొండి మాలాగ' అంటాయి శ్రీ శారదారామకృష్ణుల పాదపద్మాంబలపై నున్న పుష్పాలు. 'వివిధములైన మా ఆకుల రంగులను చూచి, సృష్టికర్త అయిన భగవానుని స్మరించి, గానం చేయండి' అంటాయి క్రోటన్స్ మొక్కలు. 'మావలె నిస్వార్థంగా జీవిస్తూ, నలుగురికీ ఉపయోగపడుతూ, మీరుకూడా భగవంతుని చేరండి' అంటాయి నీడనిస్తున్న కొబ్బరిచెట్లు. 'మేము ఒక త్రాటిని పట్టుకొని పైకి ప్రాకుతూ, పుష్పించి, అందరికీ ఆనందాన్ని కలిగించినట్లుగా మీరుకూడా దైవారాధనతో మీ హృదయ కుసుమాలను వికసేందజేసుకొని, అందరికీ ఆనందాన్ని అందించండి' అంటాయి ప్రాకుతున్న లతలు. ఆశ్రమ వాతావరణంలో సాధకులు కన్ను మూసుకొని కూర్చుంటే చాలు మనస్సుకు శాంత్యానందాలు లభిస్తాయి. ఇది శ్రీ అనుభవానంద స్వాములవారు సర్వ సాధకలోకానికి యిచ్చిన అనుగ్రహ భిక్ష.

ఇటువంటి ఆశ్రమంలో, శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని జయంతి సందర్భంలో ఉపన్యసించటానికి వచ్చారు పండితులు శ్రీ బృందావనం రంగాచార్యులుగారు. శ్రీ స్వామిజీకి, నాకుకూడా వారు చిరపరిచితులు. మన 'సాధనరహస్యం' గేయ రచన చేయిస్తే బాగుంటుందనిపించింది. నా యీ సంగల్పాన్ని శ్రీ రంగాచార్యులుగారికి చెప్పాను. 'తప్పక చేస్తానమ్మా! ఇది శ్రీ స్వామిజీ ఆదేశం' అన్నారు. 'సాధనరహస్యం' యిచ్చాను. శ్రీ స్వామిజీ వ్రాసిన 'సాధనరహస్యం' లోని భావప్రవాహాన్ని అర్థం చేసుకుని, కమ్మని భాషలో పేర్చి, చక్కని పదజాలంతో కూర్చి, క్రమంలో అమర్చి, మధురత్వాన్ని నింపి, నేర్పుతో, ఓర్పుతో, శ్రీ స్వామిజీ ఆశీర్వాదాలతో యీ 'దివ్యయోగ సాధనరహస్యాన్ని' వ్రాసి, మాకు అందించారు శ్రీ రంగాచార్యులుగారు. శ్రీ రంగాచార్యులుగారిచేత యింత చక్కగా వ్రాయించుకున్నందుకు శ్రీ స్వామిజీకి ప్రణామాంబిస్తున్నా, ఇంత చక్కగా వ్రాసిన మా శ్రీ రంగాచార్యులుగారికి నా హృదయపూర్వక ప్రేమాశీస్సుల నందిస్తున్నాను. ఇక పాఠకులు యిందలి మాధుర్యాన్ని గ్రోలి, దివ్యయోగంలో లీనమవుతారని ఆశిస్తున్నాను.

కల్పతరువు సర్వదినము,
బా ప ట్ల.

మాతాజీ త్యాగీశానంద
1-1-1991.

తత చేకూరుతుంది. శ్రీ స్వామిజీ పవిత్ర భావన నేటికీ కొనసాగుతూ, ఆశ్రమాలు ప్రశాంతంగా ఉన్నాయని వ్రాయటానికి ఆనందిస్తున్నాను. 'మీ జీవితాన్ని భగవదర్పితం చేసుకొండి మాలాగ' అంటాయి శ్రీ శారదారామకృష్ణుల పాదపద్మాలపై నున్న పుష్పాలు. 'వివిధములైన మా ఆకుల రంగులను చూచి, సృష్టికర్త అయిన భగవానుని స్మరించి, గానం చేయండి' అంటాయి క్రోటన్స్ మొక్కలు. 'మావలె నిస్వార్థంగా జీవిస్తూ, నలుగురికీ ఉపయోగపడుతూ, మీరుకూడా భగవంతుని చేరండి' అంటాయి నీడనిస్తున్న కొబ్బరిచెట్లు. 'మేము ఒక త్రాటిని పట్టుకొని పైకి ప్రాకుతూ, పుష్పించి, అందరికీ ఆనందాన్ని కలిగించినట్లుగా మీరుకూడా దైవారాధనతో మీ హృదయ కుసుమాలను వికసింపజేసుకొని, అందరికీ ఆనందాన్ని అందించండి' అంటాయి ప్రాకుతున్న లతలు. ఆశ్రమ వాతావరణంలో సాధకులు కన్య మూసుకొని కూర్చుంటే చాలు మనస్సుకు శాంత్యానందాలు లభిస్తాయి. ఇది శ్రీ అనుభవానంద స్వాములవారు సర్వ సాధకలోకానికి యిచ్చిన అమృగహాదిక్ష్.

ఇటువంటి ఆశ్రమంలో, శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని జయంతి సందర్భంలో ఉపన్యసించటానికి వచ్చారు పండితులు శ్రీ బృందావనం రంగాచార్యులుగారు. శ్రీ స్వామిజీకి, నాకుకూడా వారు చిరపరిచితులు. మన 'సాధనరహస్యం' గేయ రచన చేయిస్తే బాగుంటుందనిపించింది. నా యీ సంకల్పాన్ని శ్రీ రంగాచార్యులుగారికి చెప్పాను. 'తప్పక చేస్తానమ్మా! ఇది శ్రీ స్వామిజీ ఆదేశం' అన్నారు. 'సాధనరహస్యం' యిచ్చాను. శ్రీ స్వామిజీ వ్రాసిన 'సాధనరహస్యం' లోని భావప్రవాహాన్ని అర్థం చేసుకుని, కమ్మని భాషలో పేర్చి, చక్కని పదజాలంతో కూర్చి, క్రమంలో అమర్చి, మధురత్వాన్ని నింపి, నేర్పుతో, ఓర్పుతో, శ్రీ స్వామిజీ ఆశీర్వాదాలతో యీ 'దివ్యయోగ సాధనరహస్యాన్ని' వ్రాసి, మాకు అందించారు శ్రీ రంగాచార్యులుగారు. శ్రీ రంగాచార్యులుగారిచేత యింత చక్కగా వ్రాయించుకున్నందుకు శ్రీ స్వామిజీకి ప్రణామాలర్పిస్తూ, ఇంత చక్కగా వ్రాసిన మా శ్రీ రంగాచార్యులుగారికి నా హృదయపూర్వక ప్రేమాశీస్సుల నందిస్తున్నాను. ఇక పాఠకులు యిందలి మాధుర్యాన్ని గ్రోలి, దివ్యయోగంలో లీనమవుతారని ఆశిస్తున్నాను.

కల్పితరువు పర్యవినము,
బా పట్ల.

మాతాజీ త్యాగీశానంద
1-1-1991.

మునగండి! అనుభవాన్ని పొందండి' అవి అందరిని హెచ్చరిస్తూ, ఉత్తేజ పరుస్తూ, దేశాలలో సంచరిస్తున్నది. అంతేకాక, యీ సాధనరహస్యం, మరియు శ్రీ స్వామిజీవారి ఇతర సాధనా ప్రాముఖ్యాన్ని తెలిపే గ్రంథముల, డైరీల ఆధారంగా ప్రముఖ గాయనీ గాయకుల చక్కని సంగీత సహకారంతో మేళవించి, శ్రీ మాతాజీ త్యాగీశానందులవారి ఉపన్యాసములుగా, 1. సాధన రహస్యము, 2. సాధన మకరందము, 3. సాధన సుధ, 4. అనుభవ రహస్యము అను నాలుగు స్టీరియో కేసెట్స్ (DEVOTIONAL STEREO MUSIC CASSETTES) గా విడుదలై, ముముక్షువులకు ఆదర్శాన్ని-విశదీకరించి ఆనందాన్ని కలిగిస్తున్నవి మరియు నీ 'దివ్య యోగ సాధనరహస్యము' ప్రముఖ గాయనీ గాయకుల సహకారంతో, శ్రీ మాతాజీ త్యాగీశానందులవారి నిర్వహణలో, సుమారు రెండుగంటల కాలవ్యవధిగల సంగీతరూపకముగా రూపొందించబడి, వివిధ ఆధ్యాత్మిక సమావేశములలో గానము చేయబడి, శ్రోతలకు దివ్యానందమును కలిగిస్తున్నదని చెప్పడానికి మిక్కిలి సంతోషిస్తున్నాను.

అయితే ప్రస్తుత సంక్షోభ పరిస్థితులలో శాంతికొరకు పరితపిస్తున్న మానవాళికి, శ్రీ అనుభవానందుల ఉన్నత భావములు, ఆదర్శవ్యక్తిత్వములు ఆదర్శమని చెప్పక తప్పదు. సాధకులేకాక యితరులకూడ యీ 'సాధనరహస్య-దివ్యయోగ సాధనరహస్యముల' ను పలుమార్లు పఠించి, యిందలి ఉపదేశసారమును గ్రహించి, యిందు నిక్షిప్తమైన చైతన్యశక్తిని అందుకొనగలరని ఆశిస్తున్నాను.

ప్రతి సంవత్సరము వందలాది సాధకులు, యీ గ్రంథముద్వారా ఉత్తేజితులై, సాధనామార్గమున ప్రవేశిస్తున్నామని తమ ఆనందమును వ్యక్తిగతముగా ఉత్తరములద్వారా తెలియజేస్తూ, తమ అభివృద్ధిని సూచిస్తున్నారు. ఇంతకన్నా ముముక్షువులకు కావలసినదేమున్నది! అందుకే, అందుకొండి! చదవండి! గ్రహించండి! ఆనందించండి!

శ్రీ వివేకానంద జన్మదినోత్సవము,
బా పట్ల.

బ్రహ్మచారి సుధాచైతన్య
7-1-1991.

న మ స్సు మాం జ లి

ఆ గభీరమనోజ్ఞుమగు కంఠనాదాన ప్రాక్తనయోగుల ప్రతిభ నిలిచె,
ఆ విశాల వినిర్మలాక్షియుగ్మమ్మున వేదశారద కృప వెల్లివిరిసె,
ఆ ప్రశాంత ప్రసన్నాననమ్మున వియద్గంగాతరంగాలతకు కులికె
ఆ పల్కాగరి పల్కులందు కఠోర ప్రవృత్తితో ప్రేమయు నొత్తిగిల్లె

ఆయన నవీనకాల మహర్షి లోక
చక్రవర్తి - మహావక్త - సంయమింద్ర
బృందమాణిక్యమనుభవానందయోగి
తలకుదాయన చెంత అంజలి ఘటించు

అనుభవోజ్ఞుల మధురాస్వాదనముజేసి కఠిన దీక్షను గొనగలుగు తల్లి
రామకృష్ణమహర్షి రమణీయ తత్త్వము క్రమలీల వివరింపగలుగు తల్లి
శారదా కృపను ద్రాక్షారసమ్ముగ గ్రోలి కమ్మకమ్మగ పొడగలుగు తల్లి
పరమపూజ్య వివేకవరమౌని గర్జనల్ గళసీమలో నిలువగలుగు తల్లి

ఆమె మాతాజి - దేశానికవనరమని
ఎంచి దైవమ్యై కోరి అందించినట్టి
తెలుగు యోగిని - ఆమెకంజలి ఘటించి
మస్తకము వంచి - భక్తి నమస్కరింతు!

జీవితరంగాన ఆధ్యాత్మిక భావతరంగాలు పొంగించి, మానవాళి అంత
రంగంలో క్రొత్త ఆలోచనలను రేకెత్తించిన శ్రీ అనుభవానందస్వామివారి
'సాధనరహస్యము' (The Secret of Yoga Sadhana) ప్రస్తుత గేయకృతికి
మాతృక.

తాళప్రమాణపరిధిలో విప్రబంధించి, విశృంఖల విహారము గావించిన శ్రీ
స్వామిజీ భావానిసారాన్ని నేనెంతవరకీ గేయ పంక్తులలో కూర్చగలిగానో!
పేర్చగలిగానో! ఒక మహోజ్ఞుల భావకళిక ఎక్కడైనా యీ గేయా
లలో తళుక్కుమని మెరిస్తే, పాఠకుని మనస్సును స్పందింపజేస్తే, అది
పూజ్యచరణులయిన శ్రీ అనుభవానంద సంయమింద్ర తపః ఫలమో,
ఆయన అడుగుతాడని నడయాడనేర్చిన శ్రీ మాతాజీ త్యాగిశానందపురి
పుణ్యఫలమో అయి తీరుతుంది. అంతే. అది నా రచనాచమత్కృతి
మాత్రము కాదు, కానేరదు.

శ్రీస్వామిజీ దయామూర్తి. ఆయన అధ్యక్షతన ఎన్నో సభలలో
ప్రసంగింపగలుగుట వా సుకృతము. తాదృశములైన సదవకాశములను పలు

మారులు దక్కించుకొన్న అద్భుతవంతుణ్ణి నేను. వారి ప్రేమపూర్వక శుభంకరాశీస్సందోహమందారమాలికలను వారి కరకమలములద్వారా అందుకొనజాలుట నా మహాభాగ్యము.

కోపంలో చిచ్చగవును, చిరునగవులో కోపాన్ని కలుపించి, అనురాగ సుధారసధారల నాపై వర్షించుచు, నా వెంటాడుచు నన్ను ప్రోత్సహించే శ్రీ అనుభవానందులవారి మంజుల కన్నుల నున్న మోహనయోగి రూపలావణ్యవైభవము నా కనులముందు కనిపించి తలచినంతమాత్రాన సాక్షాత్కరిస్తుంటుంది. ఆకారణమువలననే అచ్యుతను, ఎన్నో ముద్రణలను వెంటవెంటనే పొంది, ఎన్నో భాషలలో ప్రవచించి, ఎందరో సాధకుల గుండెలను పండించిన యీ 'సాధనరహస్య' గ్రంథమునకు గేయరూపమునిచ్చెడి సదవకాశము నాకు లభ్యపడింది. తాత్త్విక దృష్టిగల పండితులెందరో శ్రీ అనుభవానందాశ్రమములకు సుపరిచితులైనవారున్నారు. మధుర శైలిలో సుధల నొలికింపగల కవితా హృదయులున్నారు. వారి హృదయాన్ని సమగ్రముగ నవగాహనమొనర్చుకొననేర్చిన సాధకులున్నారు. వీరిమధ్య అక్షరజ్ఞానమాత్రసంపన్నుడనైన నాకున్న అర్హత ఎంతో, ఎట్టిదో, నాకు బాగుగా తెలియును. శ్రీ స్వామీజీ, ఎన్నడో యిచ్చిన రాగరసపూర్ణదివ్యాశీర్వాదముక్కులే నాకున్న అర్హత. అంత శ్రీ మాతాజీ రూపమున శ్రీ స్వామీజీ నన్నాదేశించారు. 'నీవీ పని చేయాలయ్యా' అని శ్రీ మాతాజీ ఒకసారి శ్రీ రామకృష్ణ జయంతి సందర్భాన, శ్రీ అనుభవానందుల నిలువెత్తు సజీవ చిత్రపటమువద్ద నన్ను నిలిపి, యీ సూచన యిచ్చారు. నా శక్తిని నేను గుర్తించలేని స్థితిలో, ఉత్సాహం నిండిన గుండెలతో, వారి మాటలను కాదనలేక, శ్రీ స్వామీజీ మధుర గంభీరగళివ్రాసే సన్నాజ్ఞాపిస్తున్నట్లు సంభావించి, శిరస్సు వంచి, నమస్కరించాను. మాతృకను స్వీకరించాను. ఇంటికి వచ్చి మూలగ్రంథాన్ని చదువనారంభించిన తరువాతగాని నా అశక్తత నాకు తెలిసి రాలేదు. ఇట్టి మహాద్భుత వేదాంత గ్రంథ హృదయాన్ని నేను గేయముగా చిప్పి చెప్పగలనా? అది నాకు సాధ్యమా?

తత్త్వశాస్త్ర సారాన్ని సూటిగా, సుందరముగా వ్యక్తీకరించిన గ్రంథము 'సాధనరహస్యము' అంటే అతిశయోక్తి కాదు. శ్రీ స్వామీజీ యీ గ్రంథమున పాఠకుల సౌలభ్యముకొరకు వేదాంత విషయాలనే ఇసుప శవగలను మెత్తని గుడ్డిట్లగా, రుచిగా, శుచిగా, పండి వడ్డించారు. వారి శైలి, మంచి అనుభవజ్ఞుడైన పాకశాస్త్రజ్ఞుడు పెట్టిన తిరుగమోతమూ దీని సామాన్య పాఠకుణ్ణి సైతము సమాకర్తించుకొనజాలిన సౌరభముతో గుర్రాళించినది. ఈ విందును ప్రజాసేకం అమితాసక్తితో అందుకోవాలనే ఆశయముతో శ్రీ స్వామీజీ వాడిన పోవుదినుసులు సర్వసాధారణ పండితకోటికి, కిరాణి షాపులలో లభ్యపడేవి కావు. ఎట్టి క్లిష్టమయిన భావాన్ని

వివరించే ఘట్టమయినా శ్రీ స్వామీజీ చేతియందొదిగి, సురుచిర సుందర సుమధుర శైలితో మిళితమై, ప్రతి పాఠకుణ్ణి నిలువదెట్టి చదివిస్తుంది. ఇది అక్షరాక్షర సత్యముగ, అందరు నిర్వృంద్యముగ ఆమోదించిన అంశము.

గురువుల వద్ద అభ్యాసము గావించినవానికి పదాల సత్త్వ తెలుస్తుంది. పరిమళం తెలుస్తుంది. ప్రతిభ తెలుస్తుంది. పదును తెలుస్తుంది. పాకం తెలుస్తుంది. ప్రశస్తి తెలుస్తుంది. పదాల కూర్పులో నేర్పు తెలుస్తుంది. ప్రజ్ఞావంతమైన తీర్పు తెలుస్తుంది. అంతవరకే. భావానుగుణమైన, ఇతివృత్తచితమైన, సందర్భానుగుణమైన, సరసమైన, సరళమైన పద ప్రయోగ దశలో గల పట్టుమాత్రం తెలియదు. అది పండిన అనుభవానికి అందుతుంది. సంయమికి, వాగ్విధాంపరునకు, తపస్వికి మాత్రమే లొంగే నజీర శిల్పరచనా విధానాంతర్గత ప్రయోగదీపి అది. ఆ పద్ధతిని, అనుభవ ప్రపూర్ణమైన శ్రీ స్వామీజీ. 'సాధనరహస్య' స్థూపిలో ప్రచేశపెట్టారు. అందరికీ అట్టి అధికారమెలా దక్కుతుంది? మాధుశులకది అలభ్య విషయమే. మూల కృతికి అనుకృతిని సంతరించడమంటే సులభం కాదు. ఎంతో నిగ్రహం కావాలి. నిరుపమ దీక్ష కావాలి. భావానుగుణమగు భాషను మలుచుకొని, రసపుష్టికి భంగము కలుగని ధోరణిలో, సూక్తుల సోయగము తగ్గని మార్గాన, మూలకృతికి న్యాయము చేయగలిగితే అది ధన్యతయే కాగలుగుతుంది.

సాధనరహస్యమున చెప్పబడిన ప్రతి విషయము బృహద్వివరణాత్మకమే. ఆ మధురభావ ప్రపంతికి అడ్డుకట్ట గట్టి, గేయ కేదారములవంకకు మరలించి, పసిడి పంటలు పండించవలెనని ప్రయత్నించుట సాహసోపేతమైన పనియే. సాధనరహస్యాంశముల నన్నింటిని క్రమము తప్పని సరళిలో గేయమున ప్రతిఫలించజేయుట కష్టసాధ్యమైన విషయము. వీలయినంతగా విషయసంపదను స్వీకరించి, చేతనయినంతగా రసాస్పద పంక్తులయందిమిడ్చి, సాధ్యమయినంతగ శ్రమించుటమాత్రమే యిందు జరిగినదని మనవి జేయుచున్నాను. అర్థ, శబ్దాలంకారముల యాలంబనము కొంతగ అటనట సాయపడినది. అనుప్రాసల విలాసవిన్యాసము కొన్నిచోట్ల తోడై నిల్చినది. అలాకికములయిన దివ్యభావాల ఆభివ్యక్తికరణలో యివి ఎంతవరకు తోడ్పడుతాయో! ఆత్మశక్తి సంపన్నుడైన మహర్షి, ఆధ్యాత్మికభావశిఖరాగ్రాన నిలిచి, అనన్య దృష్టితో సారించిన శంఖారావాన్ని, యివి ఎంతవరకు ప్రతిధ్వనింపజేస్తాయో! అశేష శేముషీవైభవోపేతమైన మధురగళమంగళవాదాల ఆంతర్యాన్ని లవలేశముగనైన యివి విశదీకరించే దానికి వీలుకలిగిస్తే, కృతార్థాలు, చరితార్థాలు కాగలుగుతాయి. వాస్తవానికి భావించినదంతవరకే. ఆశించగలిగినది, ఆకాంక్షించజాలినదిగూడ అంతవరకే. పూజ్యశ్రీ స్వామీజీ అద్భుతాశయాన్ని వీలయినంతగా సామాన్య పాఠకునికి అందుబాటులోనికి తెచ్చే నిమిత్తము వేమ పడిన తంటాలు

విలుధుల ఆశీస్సులకు పాత్రమైతే అదే చాలు. ఈ విషయములో నేను చెప్పగలిగినదదే!

అయితే వందలాది లేఖలద్వారా, జరిపోని మనస్సు గలవానినిగా నన్ను ప్రోత్సహించి, శ్రీ మాతాజీ త్యాగిశానందులవారు నాచేత యీ రచన చేయించారనే మాట మాత్రము చెప్పాలి. వారు యిచ్చిన స్ఫూర్తితో, వారు కలుగజేసిన స్పందనతో, వారి సూచనలతో, సవరణలతో, వివరణలతో యీ కృతి రూపు దిద్దుకున్నది. వర్తిష్టు సోదరుడు సుధా చైతన్యగూడ యీ సందర్భములో నాకెంతో ఉత్తేజాన్ని కలిగించారు.

శ్రీశైలములో సాధనరంగమున నిష్ణాతులైన కొందరు యోగిపుంగవులీ గేయాలు విని ఆశ్చర్యదించారు. సారస్వత హృదయులయిన మిత్రులెందరో 'ఇది సత్పుషి' అని మంచి మనస్సుతో నన్ను ప్రోత్సహించారు. కొన్ని ఆధ్యాత్మిక త్రేతాలలో నా ప్రసంగము చివర యిందలి కొన్ని గేయాలు వినిపించి, శ్రోతల ఆదరణ పొందుట శ్రీ స్వామివారి కృపాచిశేషమే! ఆ ధన్యతను తనయునిగా నాకు కలిగించే నిమిత్తము భాషారంగమున నన్ను సుశిక్షితుని గావించిన సాహిత్య తపస్వి, అనురాగమయహృదయుడగు జనకుడు, మాన్య శ్రీమాన్ బృందావనం తాజ్జవ కృష్ణమాచార్యులు, పరిపూర్ణ ప్రేమమయి, మాతృమూర్తి శ్రీమతి రాఘవమ్మ దంపతుల [వీరన్నపాలెం] బిడ్డనగుట నా అదృష్ట చిశేషము. నా శ్రేయస్సును సదా కాంక్షిస్తూ పవిత్రానురాగ హృదయుడు అమృత పాస్తముగలవాడని పేరుగన్న ఆయుర్వేద వైద్యుడు, మా అన్నయ్య వైద్యశ్రీ శ్రీ నారాయణం శ్రీనివాసాచార్యులు (వీరన్నపాలెం) నా హృదయపూర్వక సమస్సుమనస్సులు.

ఈ గేయకావ్యాన్ని కూర్చి, సకాలమున అందజేయుటలో కొంత ఆలస్యము జరిగివమాట సత్యమే. ఎల్లయిననేమి? వేదాంత ప్రసూనపరిమళభరిత గేయకావ్యాన్ని పూజ్యశ్రీ మాతాజీవారి కరకమలములయందు సమర్పించు శుభవిషయము వచ్చినది. ఈ సందర్భమున వినఘ్రుడవై అందరికీ సమస్సుమాంజలి పట్టి, అభినందనచందనాలు సమర్పించుకుంటున్నాను.

శాంతిదేవతా పదములపై సన్నజాజులు
మాగురువరు చరణాలకు మా సమస్సులు
ధర్మభావసంపదకే తథ్యము విజయం
సత్య హృదయ సదనానికి దైవమాశ్రయం

ప ర్వ రు,
ప్ర కా శం జి ల్లా.

బృందావనం రంగాచార్యులు
14-1-1991

1. ది వ్య యో గ సా థ న

ఇది సాధనరహస్యము, ఇది అనుభవతాత్త్విక భాష్యము
ఇది వివేక చూడామణి, ఇది వినయవిధేయ శిరోమణి

గురువర్యుల గుణగణములు సిద్ధజనుల సిద్ధాంతములు
శిష్యకోటే శుభలక్షణములు విరక్తుల విశిష్టాశయములు
ప్రతివారికి విపరించే బంగరుబాట
శ్రుతుల అంతరార్థము తెలిపే సురుచిరసూక్తులకోట
హేతమును సమకూర్చు సారభాల పూలతోట
నుతియింపందగిన క్రొత్త రతనముల మూట

వైశాచిక ప్రవృత్తులను పటాపంచలొనరించి
క్రమశిక్షణ కపచముగా గమనమును సాగించి
సర్వాదర్శాల సత్య సారమును గుర్తించి
ఉర్వీతల సౌభాగ్యము నొనగూర్చగ నాశించి
మనీషి తనకు తానుగా మహిమలెన్నో ఆర్జించి
సంఘమునకుపయోగము సాధింపగ నుద్యమించి
సాగిపోవుటెట్లో! సూచన పలుపటానుకొను యత్నం
అనుభవాల వెలుగుల జిలుగుల అందించే నూతన రత్నం

పరస్పరాపేక్షకలిగి పవిత్రాశయములు మెలిగి
సంఘము, వ్యక్తియు, నిరుపమ సంక్షేమ ప్రభల వెలిగి
పరమార్థము నందాలని ఫలితాలను పొందాలని
ప్రబోధించు సద్గ్రంథము ప్రసన్నతలకొక అనుబంధము

పావన దివ్యాశయాల ప్రసూనాల సుగంధము
కోట్లాది సాధకులు కోరుకొనే వికాసము
మానవత్వకల్యాణ మధురభావ విలాసము
భవ్యమైన ఆధ్యాత్మికబోధన
దీప్తులు విరజిమ్ము - మేలి
ది వ్య యో గ సా థ న

2. న వ స డే శ ము

వినండి! వినండి! దివ్యదేశం, వీనులవిందగు నవ సందేశం
అనుభవాలు వండిన ఆదేశం, సులభసుందర సూక్తి విశేషం

భౌతిక విజ్ఞాన విభవ బంధనముల విదలించి
తార్కిక శక్తుల విలువల కర్మశతను తొలగించి
ఆర్థిక సాంఘిక సమన్వయందలి సౌబగుల వచించి
సమర జ్వాలల నరుండు సతమతమగుటెరిగించి
శాంతి శంఖవాదము పూరించి,
క్రాంతి పథము నరులకు చూపించి
ఆధ్యాత్మికతత్త్వసుధల అందరికీ నమముగ వంచి
అనందము కలిగించే అనుభవగానమ్ము సాగె
ఆధ్యాత్మిక వీణీయ మ్రోగె

3. మ థు ర వే ద ము

మాతాజీ! వినవమ్మా! మానవ హితవాదం
మమత కలిగి బోధించే మహిమాన్విత వేదం

పాధవ విషయముల తెలియ సంకల్పము చేశావు
గాఢగ వేదాంతమెల్ల గ్రహియింవగ దలచావు
చిత్తపెద్దికొరకు దీక్ష స్వీకరించి నిలిచావు
విత్తముపై కాంక్ష వదలి విక్రమించి గెలిచావు

ముక్తికి మూలము యోగం, జ్ఞానమునకు మూలం త్యాగం
ముందుగానే వదలాలి మురిపించే ఆ అనురాగం

జ్ఞాన భక్తి యోగ కర్మ మార్గముల వాశ్రయించి
ప్రపంచావ ప్రతి మతం భక్తితో పురోగమించి
పపలతనే వరియిస్తుంది, జాగృతమై తరియిస్తుంది
ఇంద్రియములవలననే ఎరుగగలము లోకు రూపం

ఏ మాత్రం పనికిరాదు ఇంద్రియములలో లోపం

జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియ విభాగమున యిది ద్వివిధం
మానవ జీవితమునకివి చూపగలవు సుగమవధం

మనస్సేమో మహనీయం ఏకాదశేంద్రియం
అన్నియెడల దీనివలన అమరునులే అభ్యుదయం
ప్రగతిని సాధించి, ఇదే నడుపుతుంది బ్రతుకురథం

కంటిముందుగల వస్తువు కనిపించును స్పష్టముగా
వెనుక లోన ఉన్న వస్తువగుపించునె విశదముగా?

ఇంద్రియాలు కనజాలని ఏదయినా ఎంతయినా
చూడజాలు శక్తియున్నదీ మనస్సుమాత్రమే

ఏమైనా చేయనేర్చు యీ మనస్సుమాత్రమే
వీరితిగ తిలకించిన ఏ విధముగ భావించిన
మార్పులేని మారబోని తెలివి ప్రమాజ్ఞానము
భ్రాంతివలన మనసు మారి రజ్జుసర్పదృష్టి పెరిగి
పరిశీలనవలన మార్పు నొందు భ్రమాజ్ఞానము

చరాచరాత్మకమ్మే - యీ సకలమగు ప్రపంచము
జగతింగల జీవరాశి చరిత్రయే వివేకము
జీవకోటిలేని చోటు యీ ధరణీన్ గానము
జీవ పదం వివరణకే సాగె నింత గ్రంథము

జీవన నరళిని వెంచే చిత్రమో ప్రబంధము
భావనల పవిత్రతలను ప్రసరించు సుగంధము

చెట్టు విత్తనమ్మునుండి జీవశక్తి పొందిన గతి
ప్రపంచానికేవిధముగ ప్రాప్తించినదీ స్థితి?
అనే ప్రశ్న యుగయుగాల అవనిజనుల నోట
వినంబడుచు వివరణ పొందక మనసుల మెలివేయు పాట

సతమతమొనరించే - యీ సందేహద్వారం
తెరచి నిన్ను నీవు తెలియ తెలివినిచ్చు అనుభవసారం

మట్టికి నైతం ప్రాణం మనవలెనే యున్నది
సదా ఎరుక గలవారికె స్పష్టమగుచు నున్నది

చెప్పి ఊరుకుంటుంది శాస్త్ర ధర్మ మర్మ సూక్తి
చేయించి రక్షిస్తుంది అప్త మధుర మృదూక్తి
వేదవాక్యములకన్న అప్తవాక్యమే మిన్న
అంతరార్థ సంపదలను అది చేయును సుస్పష్టం
అభిమతాల సమకూర్చి అది వండించు నభీష్టం
ఆధ్యాత్మిక పథమునందు అలపు సాలపులెరుగకు
అన్య పథములను నమ్మి అక్రమముగ తిరుగకు

4. మ ధు రో ప దే శ ము

వేదపఠనము స్త్రీకి పనికిరాదన్నారు
వాదవలతో మంచి వ్యూహాలు పన్నారు
అదికాలపు ధర్మమిది కానెకాదు
ఆ భావనకు మధ్యకాలమే 'పునాదు'

గార్గి, మైత్రేయి స్త్రీలలో రత్నాలు
మేలి బంగారములు వారి యత్నాలు
ధర్మసూక్ష్మాలు కరతలామలకాలు
దార్శనిక పీఠములు వారి ఫాల పలకాలు

ఉపనిషత్తులను గానమ్ము గావించు ఉపిద
ఉత్తమాధికారిణి ఎలా కాదు?
వీల వేదాల చదువుకొవరాదు?
చాలు చాలు విది కల్పితపు వాదు

బ్రహ్మ విష్ణు వరమేశ్వర మూలమ్ము
వరమశక్తి సమన్వితము స్త్రీత్వమ్ము

అప్త ప్రకృతులే భార్యలుగా అలరార

వదునారువేల కళల సాంపు వెంపార
మధ్య నిలచియున్న కృష్ణదైవమ్ము
మానవతకు జావె విశ్వరూపమ్ము
కాళికామాత స్త్రీలోక విభవమ్ము
రామకృష్ణయతికామె ఆరాధ్యదైవమ్ము

స్త్రీ పురుష లింగాల భేదాలు
చేతగానితనాల శుష్క వాదాలు
అభ్యాస వైరాగ్యమందగలవారు
సత్సంగపాథాగ్య శక్తి గలవారు
మహిళలో! పురుషులో! మనకేల?
అందరూ ఒక్కటే అది దైవతీల

అబలలకు జరిగె అన్యాయమనుకొననేల?
సబలవై తాల్చుమా! శాంతి సౌజన్యమాల
అందుకో! యీ మహిత మధురోపదేశం
అందుకో! అందుకో! సూత్ర సందేశం

౪. క ర్మ యో గ ము

గాలి బీల్చు, రొట్టె గాల్చు, కర్మయే
నిదురపో, నడచిపో, కర్మయే
యజ్ఞం చేయడమొకటే కర్మగాదు
యాగం పొగించడమే కర్మ గాదు
చేసేది ఏదైనా చిత్తశుద్ధి అవసరం
జీవునకది సిద్ధించడమే గొప్ప వరం

వేదంలో ప్రవచించిన కర్మకాండ
బ్రాహ్మణాలు బోధించే మహాపాసన
ఉపనిషత్తులందించే జ్ఞానమార్గము
లక్ష్మశుద్ధి గలిగించే రాజయోగ వెభవము
కర్మకు ప్రతిబింబాలని జ్ఞానుల మోట, అది

కర్తవ్యం వివరింపగలుగు రాచబాట
అనాసక్త భావమొకట అన్నింటికీ కావాలి
అనన్యమైన చింతనయే ఆత్మయందు రావాలి

తమోగుణం మారి మారి రజోగుణం రావడం
రజోగుణం కరిగి కరిగి సత్వగుణం కావడం
మనం చేయు ప్రతి పనికి ఇక్ష్వంగా నిలవాలి
అంతరంగమాశించే అదర్శాన్ని గెలవాలి

అట్టి కర్మయోగబలమే ఆత్మశుద్ధి కలిగిస్తుంది
అదే లౌకికాంశాలకు నరుని దూరమొనరిస్తుంది
భక్తిమార్గ యోగమార్గ భావాలను పండిస్తుంది
గుండెలలో కర్మయోగ గుణసంపద నిండిస్తుంది

6. పా ప స బ్ర హ్మ ము

నింత చదువు చదివినా ఏమున్నది ప్రయోజనం?
ఇంతయినా అరగక - తిని, ఏమి మేలు భోజనం?

ప్రతి వాక్యం బ్రతుకులో బంగారం పండించాలి
ప్రతి కబళం గుండెకింత పట్టి బలం నిండించాలి
పరస్పరావగాహనమ్ము ప్రతి మనిషికి కావాలి

ఆత్మతత్త్వ సమన్వేషణాసక్తియు రావాలి
ఆ శక్తి కొరవడితే ఆ మనుగడకర్థమేమి?

అట్టివాని హృదయసీమ అజ్ఞానం నిండిన భూమి

బృహదారణ్యకమీ క్రియ స్పృహ కలిగించెను జాతికి
పవిత్రమీ ఉపనిషత్తు ప్రాణమాయే జీవితరీతికి
శాంతమ్ముగ పఠనమొనర్చి, సాంతమ్ముగ మననము జేసి
శ్రద్ధను చూపించినవారు సత్పరితము సాధిస్తారు

ప్రతి కూడా మట్టినుండి ప్రభవించిందంటావు
బాగున్నది - కారణాల పరంపరలకేమంటావు?

కారణాల తోరణాలు కదలించిన గాని
శీరం చేరే మార్గము తెలియలేడు జ్ఞాని

ఉత్పత్తికి హేతువు మట్టి ఉపాదానకారణము
రూపాన్ని దిద్దే కుమ్మరియే నిమిత్తకారణం
తిరిగే చక్రం - త్రిప్పే దండం సహకారికారణం
తయారైన 'కూజా' కారణఫలమైన కార్యము

ఉపనిషత్తు చెప్పిందొకటి, సాంఖ్యం ప్రవచించిందొకటి
వేదాలలో లోతులు తెలిసిన వేత్తలు వివరించిందొకటి
ఎవ్వరెట్లు చెప్పినా, ఏమి నిర్వచించినా
పరిపూర్ణజ్యోతిగ వెలిగే బ్రహ్మపదార్థం ఒకటే ఒకటి

ప్రపంచానికుపాదానకారణము ప్రధానమంట
బ్రహ్మపదార్థమున నిండి ప్రధానము రహిస్తుందట
ఆ బ్రహ్మముఖండమౌచు అద్భుతమై వెలుగునంట
ఇది తేలని వివాదము ఇది అందరు మెచ్చని వాదము

అయితే యీ సృష్టికుపాదానకారణమైవ్వరు?
ఆ ప్రధానమునకాశ్రయమా బ్రహ్మపదార్థమైవ్వరు?

జలములలో చేప విధమ్ముగ గగనంలో గాలి విధమ్ముగ
ఆ ప్రధానమా బ్రహ్మమ్మునె ఆవరించి యుండు జలమ్ముగ
అంటే నిజమౌతుందా? ఆదరింపబడుతుందా?
ఎల్లరి గుండెలకుగూడ ఉల్లాసం కలిగిస్తుందా?

చేప నిలుచు ప్రదేశాన జలమెక్కడిదంటారు
మనిషియున్నచోటువరకు గాలి ఉండదంటారు
ప్రధానమ్ము బ్రహ్మములో భాగము కాదంటారు
విధాననే తికమక వుండి వుండునంటారు

సరసమైన సమన్వయము వరుస మనకు కుదరాలి
సందేహ స్రవంతులకు అడ్డుకట్ట పడాలి

బ్రహ్మమే ప్రధానమౌను - ప్రధానమే బ్రహ్మము
బ్రహ్మము తనలోనుండి ప్రజలను సృష్టించును
అంటే జీవుడు బ్రహ్మకు అవరాంశగ నిలుచును

ఆ జీవుడు ప్రధానమని అవని నదా తలచును
 సాలీడు తనలో నుండియే చక్కని దారము తీయును
 ఏ ప్రత్తియు, రాట్నము లేకయే ఎంతో చక్కని గూడల్లును
 తననుండియే సాలెవురుగు తమాషాలు చేసినట్లు
 తనకు తానుగా బ్రహ్మము జనగణముల సృష్టించును
 కాదనుటకు వీలుగాని కారణమిది
 వాదనలకు తావులేని వాస్తవమిది
 తిరుగులేనిది సిద్ధాంతం దివ్యమైనది వేదాంతం

స్వావేక్షయెగాని పరావేక్ష లేదిట
 ప్రధానమే జీవునకు బ్రహ్మమౌనట
 ఇది యిందలి సారాంశము ఇదే! ఇదే! ముఖ్యాంశము

సజాతీయ విజాతీయ స్వగతభేదరహితము
 ప్రజావలీ సమారాధ్య పావనమగు బ్రహ్మము
 పతిత పావన బ్రహ్మము పవిత్రమైన బ్రహ్మము

కదలీతరువులు రెండును కనిపించునొక్కటిగా
 కాని, చిన్నదొకటి, పెద్దగా నుండు మరొక్కటి
 ఇరువురు మనుజుల నొక్కండెరుపొక్కడు నలుపు
 ఇది సజాతీభేదము వినరించి మనకు తెలుపు

అరటిచెట్టు, నరసింహస్వామి కొండ రెండును
 వేరువేరు జాతులకే చేరినవై యుండును
 తరువు, శిలయు వేరు తరగతులకు చెందినవి
 పరిశీలన వల్లగ అంతరము నెంతో పొందినవి
 వివరింపగ విజాతీయభేదమనగ నిది యగును
 విశ్లేషించిన సిచ్చట విచిత్రమై కలుగును

కమ్మ కాలు ముక్కు చెయ్యి అన్ని మానవావయవములె
 అయివా ప్రతిదాని మధ్య అరసివచో అంతరములె
 ప్రతివస్తువు తనయందలి భాగములలో భేదం
 స్పష్టీకృతమొనరించుటె స్వగతభేదవాదం

త్రివిధ భేదరహితమైన దివ్యత్వమే బ్రహ్మము
 వివిధ వాదదూరమైన విశేషమై బ్రహ్మము

సకల వేద సరస్వతీ సౌభాగ్యమే బ్రహ్మము
సర్వోపనిషత్కుటుంబసారసుధయే బ్రహ్మము

7. అ హిం సా ప్ర త ము

మానసిక కర్మలో మహదానందం
వాచిక కర్మలో వక్తృత్వ శోభ
కాయిక కర్మలో ఘనమైన తృప్తి
వేనవైచుకొనుటయే ప్రియమైన వర్తనం

త్రికరణ శుద్ధియే దివ్యత్వము తేజోమయమైన నవ్యత్వము

చిత్తశుద్ధియే లేని శివపూజ వద్దు
సేవలో కలిగెడి భావనయే ముద్దు
యోగసూత్రాలు - విరాగ సిద్ధాంతాలు
త్యాగధర్మాల విధానాలకడ రద్దు
ఆత్మబలముతో ఆచరణ మలచుకొన
అష్టాంగయోగవిద్యా సాధనయే హద్దు

ఇది ఒక మహత్తరవిధానం ఇది జీవనపథమునందే ప్రధానం

ఒక అహింసా ప్రతమే ఒనరించుటన్నచో
కత్తిపై సామనుచు ఘనులు చెప్పారు
జీవితేవిధముగను చింత గలిగింపని
విధమే అహింస యని వివరించినారు
గౌతమబుద్ధుడే ఘనతకాదర్శం

గాంధీమహాత్ముడే ఘనమైన దర్పణం

ఎట అహింసయొ అచట యమము
ఎచట యమమో అట అహింస
యమమహింసయు మన అంతరంగముపైన
క్రమమును పరీక్షించును క్షమను సంభావించును

కావున ఇది మహాప్రతమము కావునవే ఇది యోగమతము

వరుల మేలు కోరుకొనుచు పరమార్థం సాధించుచు
 దైవదత్తపాపనాత్మకశక్తిని పెంపొందించుచు
 ధరణితల్లి సురుచిరఘనతపమును ఫలియింపజేయు
 నిరుపమానదీక్షామయపరసత్కృషి సాధించుచు
 నీవలెనే పొరుగువాని భావించుచు, ప్రేమించుచు
 కాలమ్మును గడుపుమనిన ఘనుల అడుగు జాడలలో
 అడుగడుగు ముందునకే నడచిపోవగలిగి మెలగి
 హింసామయప్రవృత్తులకు ఎంతో దూరముగ నరిగి
 సంచరించునట్టి ధన్యులొనరించునట్టి పుణ్యవ్రతము

యుగయుగాల యోగీంద్రులు తరతరాల సజ్జనులు
 పరమభక్తిభావనతో శిరసావహించి భజించే
 పరనీయమౌ అభిమతము కావున ఇది మహావ్రతము
 కావుననే యోగమతము

త్యాగాన్ని అలవరించి దౌర్జన్యము నిరసించి
 తీవ్రక్రోధావేశదీప్తులను తిరస్కరించి
 సాత్వికభావానురక్తి పాశీల్యసమరసవృత్తి
 అందరిలో పెంపొందింపగ ఆశించి ఆనందించి
 విశ్వశ్రేయమ్ముగూర్చు విధమిది-అవనికి హితము
 కావున ఇది మహావ్రతము కావుననే యోగమతము

8. స త్య దీ క్ష

తీవ్ర కాంక్ష జిజ్ఞాసకు దేవాలయము
 ఆర్తియున్న యిదే సత్య సుగుణాలయము
 మంచి మనసు విసుగెరుగక మమతను వహియిస్తుంది
 సాధన జరిగినకొలదియే సఫలత లభియిస్తుంది

విశేషాలు తెలియాలంటే విశ్రాంతిని గోరకు
 ప్రశాంతతను కోల్పోయే బాటవైపు మారకు
 ఏకాగ్రత భంగపడే ఎచటకైనా చేరకు

ఎరుక గలుగువారు పలుకు ఏ మాటయు మీరకు

పుట్టుకకు ముందు లేనియట్టిది 'ప్రాగభావము'
గిట్టినపిమ్మట లేనియట్టిది 'వ్రధ్వంసాభావము'
ముందు వెనుక లేకయే మురిపించే మోహన శక్తి
నడుమ వచ్చి నవ్వించే నటన లోకభావము

సత్యవ్రత పాలనమ్ము చాల కష్టము
సాధనలో మునిగి తేలు జనులకదే యిష్టము
నిజమాడుట నిష్కారము ప్రజల మధ్యలో
అన్నమాటకొరకు త్యాగమవసరమ్ము మనుగడలో

కైకమ్మ వరాల మాట, గయుని ప్రాణ ధక్షణము
గాధి సుతుని యజ్ఞదీక్ష, హరిశ్చంద్రు వాగ్దానము
కలహించిన హనుమద్రాములు కదనము సాగించిన తీరు
సత్యసమారాధనలో గల శక్తిని వివరిస్తుంటాయి
నిజమున గల నిత్య శోభ నిర్ధారిస్తుంటాయి
చిరకీర్తి సిద్ధించుటకై వరముల వర్తిస్తుంటాయి
సత్యదీక్ష అలవడవలెనని సాక్ష్యము నిస్తుంటాయి

9. సంతృప్తి - ఆనందము

ఉన్నదానితో తృప్తిని గన్నవాడు ధీరుడు
ఉన్నది చాలక ఎగబడుచున్నవాడు చోరుడు

ఆశ మానవునకు సహజమయిన సుగుణలక్షణము
అది దురాశగా మారుట యన్నదే దుర్లక్షణము
ఏది యోగ్యమేదయోగ్యమెరుగుట యతిలక్షణము
నీరుగారి నిరాశతో నిలుచుట అవలక్షణము

అనర్థాలకన్నిటికీ తృప్తి కారణం
అది నరునికి గొంతు బిగించే వూలతోరణం
సామ దాన భేద దండ చతురుపాయములకు

ఫలితము లేనపుడెదవ వద్దతియే చౌర్యము
 అనుకొన్నవారెవరైనా అవుతారు దానపులు
 అట్టి భావనకు దూరం అయినవారె మానపులు
 కోరికలను గెలిచినచో గొప్పవారు కాగలరు
 సాంతము వర్జించినచో సత్యము వారె దేవతలు

అస్త్రేయమన పరధనముల ఆశించక బ్రతుకుట
 అదే గొప్ప త్రికరణశుద్ధిగ అచరింపగలుగుట

10. బ్రహ్మచర్యము

పాలమునకు నీళ్లు బెట్టబూనుకొనే ముందు
 నలువైపుల గట్టి గట్టు కలవేమో చూడాలి

గట్టొక్కటి లేకున్నా కార్యసాధనము సున్నా
 పెట్టిన నీరంతా వెంటనే పెట్టినట్లు పోవుగదన్నా
 నీరు బెట్ట చేసిన యత్నం నీకు కలిసి రాదన్నా
 నీరెక్కల కష్టం సర్వం నీటిపాలగుట నిజమన్నా

హృదయమనే క్షేత్రానికి బ్రహ్మచర్యమొక గట్టు
 ఆ గట్టును తగినట్లుగ బాగుచేసుకొనుటొక పట్టు
 ప్రతి ఆశ్రమ జీవితమున బ్రహ్మచర్యమవలంబించి
 అన్ని ఆశ్రమముల వెలుగుకు వన్నె బెట్టుటొకపట్టు

కాయక మానసిక బలము క్రమముగ పెంపొందుటకు
 ఆధ్యాత్మిక మహాశక్తి అభివృద్ధిని పెంచుటకు
 బ్రహ్మచర్య ధర్మమును బలపరచుట జరగాలి
 పరమాత్మ జిజ్ఞాసయే ప్రతిక్షణం పెరగాలి

బ్రహ్మమునందు చరించుటె బ్రహ్మచర్యమునకర్తము
 మనోవిగ్రహము గడించి మనజాలుట పరమార్థము
 సాంసారిక లంపటలకు వ్యస్తీ పలుకుటొక ఆర్థము
 అన్ని ఆశ్రమములందు బ్రహ్మచర్యము వహించుటయే నిశ్చితార్థము

11. అ ప రి గ్ర హ ము

ఎవ్వరినీ చేయి జాచి ఏమీ నీవడుగకు
ఎవరేదో యిస్తారని ఎవరి కాళ్లు కడుగకు
పరావేక్షలేని రీతి బ్రతుకు నడుపుము
శ్రమించకయే పరధనాన్ని ఆశించక గడుపుము

ఆత్మగౌరవాతిశయము అమ్ముకొనకుము
అందుబాటులో గలవని అన్నిటినీ తినకుము
ఇచ్చినపుడు పుచ్చుకొనుట హితముగనే తోచును
ఇచ్చువానికడ లొంగుటకిదియే దారి చూపును

ఆత్మబలం వెరిగినపుడె ఆలోచన వెరుగును
అప్పుడెవ్వరెది యిచ్చిన అందుకొనుట తరుగును

స్వవతియు నిరుపేదయైన నీతి నిలుపుకోవాలి
అపరిగ్రహమన్నదొకటే ఆదర్శం కావాలి
ధర్మవిరుద్ధమ్మగు ధనదాహమ్మది పోవాలి
విపరీతములను గెలిచెడి విపుల శక్తి రావాలి

12. శౌ చ సం ప ద

పరిశుభ్రత అరోగ్యం పరస్పరం బంధువులు
చెరగని సన్నిహితత్వము తరగని గుణసింధువులు

మనస్సునకు శుచిత్వమే మహత్వమును సమకూర్చును
జీవరేఖ అది మనిషికి చేప యింత చేకూర్చును

అంతశ్శుచి బాహ్యశుచి అని శుభ్రత రెండు విధాలు
ఆ జంట చూపును వరునికి అండ యగుచు నవపథాలు

క్రాంత ఊహలెన్నేని పుట్టినా గొడవలలో తల దూర్చబోవవి
చిత్తవినిర్మలసరళి యొకటే యీ మొత్తానికి గల పరమార్థం

మైత్రీ కరుణలు పాపపుణ్యములు మనసుమీద అధికారము జేసి
తీరుతెన్నులను వివరణ జేయుచు తెలియజెప్పుట నిశ్చితార్థము

ఈ చిత్తముననే భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యములను మోక్షమార్గములు
కలిసికట్టుగ నివసిస్తాయి కర్తవ్యమును సూచిస్తాయి

సాధకులకు త్రికాలముల స్నానమ్మది అవసరం
బాహ్యశుచికి అంతశ్శుచికి బాట అదే నిరంతరం

పరిసరాల పరిశుభ్రత నిరుపమాన సుఖమిచ్చును
సంయమనము సంఘటించు శక్తి అప్పుడు కలుగును

దేహశుచియు గేహశుచియు వస్త్రశుచియు పరిసరశుచి
బాహ్యంతర శౌచములకు పవిత్రతను గలిగించును
మానసిక ప్రశాంతతకు మహిత తేజమును వెలిగించును

13. సం తోష ము

శమం విచారం సంతోషం సాధుసంగమ సంపదయు
మోక్షద్వార పరిరక్షణకై దీక్ష బూనిన పాలకులు
వారు మనకు వశులయితే దారి దొరుకుటన్నది సులభం
వారు దయను వర్తిస్తే వాస్తవముగ కలుగు శుభం
మనపై అనురాగము వారికి మూలలతో కలుగునా?
మనలో విద్యాశక్తుల మహిమలేక వెలుగునా?

చదివి చదివి సారమొరిగి సత్వగుణము నింపుకో!
అభ్యంతరముల నన్నింటిని అశ్రమముగ త్రెంపుకో!
మూడవ నేత్రం తెరిచి మూలము గ్రహించుకో!
గమ్యమును చేరంగల ఘనశక్తిని పెంచుకో!

అలోచనలింకేటికి? అప్పుడు దక్కు బలమగు సాయం
అది నీకు నిజముగ శ్రేయం అదే! అదే! నీ ధ్యేయం

నవ్వుల పువ్వుల జిమ్మే నడత నరునకొక విలువ

సంపూర్ణోత్సాహము నిచ్చే సంతోషమే జాతికి చలువ
అనందము మకరందమును జ్ఞానివిగా గెలవాలి
అన్నిట అందరి మెప్పుల నందుకొనుచు నిలవాలి

14. త ప స్సు

మట్టతోడ తయారైనది దేహము
మనమదైకు తీసుకొన్న మలిన గేహము
అద్దె కొంప ఎప్పుడైన మనది కాదురా!
అది శాశ్వత నిలయమెప్పుడు కాబోదురా!

మంచితనం పెంచుకొని వంచన కరగించుకొని
త్రికరణశుద్ధిగ భావోత్తేజము కలిగించుకొని
దేవదేవు ననుగ్రహము రావాలని కోరుకొనుట
సేవామయ చిత్తవృత్తి కావాలని తలపోయుట
మనుగడ సుఖమయమగుటకు మానసియ నవవధం
మన ధర్మబలాన ఫలించును గణనీయ మనోరథం

ఊహలలో దొరలునదే మాటలలో పొరలాలి
మాటలలో మెదలునదే చేతలలో మెరవాలి
ఒకదానికి మరియొకదానికి ఒద్దికయే కుదరనిచో
మానవతకు కీర్తి రాదు మనుగడకర్థము లేదు

15. స్వా ధ్యా య ము

ప్రేమ అనే జలముతో కామమనే అగ్ని నార్చి
సీమమ్ముగ జీవించి త్రేమము చేకూర్చుకో!
అనురాగం ఆదరణ అంతరాత్మ నెచ్చెలులుగ
మనసును మల్లెలమాలగ మార్చి తీర్చి దిద్దుకో!

చిత్తం నిర్మలమయితే శివుని కృపయు లభిస్తుంది

నియమబద్ధమగు తపస్సు నిరుపమఫలమిస్తుంది

స్వాధ్యాయమొప్పుడు తపశ్శక్తివలన పెంపొందును
వేదాధ్యయనమ్ముచే - వివేకమ్మును నరుడందును
గీతాధ్యయనమునుగూడ స్వాధ్యాయమే యనిరి
పాతకహరమగు శక్తిని గీతవలన అందుకొనిరి

కోరికలను గెలుచుటకీ తీరు మనకు ప్రధానము
వతంజలియే వచియించిన పావనమగు విధానము

మహిత నియమ శక్తికి లొంగి మమతల మహిమలకు పొంగి
స్వారస్యము గుర్తించి సహనమ్మును వరియించి
సంతృప్తికరమార్గమ్మున సముచిత సాధన సలువ
సర్వము సాధ్యమ్ముగును సమతల దివ్యెలు వెలుగును

16. ఈ శ్లో రా ర్పణ ము

సర్వవ్యాపకుండయిన సర్వేశ్వరుడు
సదృశీకై వశుడగునను సత్యమ్మును గుర్తించి
సర్వార్పణమొనరించి పాధనమ్ము గావించి
సఫలత నందుటయే - ఈశ్వరప్రణీధానం

పరమాత్ముని అనుగ్రహము పరిపూర్ణమ్ముగ లభింప
భక్తియున్ సమాధిస్థితి బడయవచ్చు నిదియే ప్రధానం
నీవు ప్రపంచమునంగల నిత్యవ్యవహారసరళి
విర్మలముగ మంచుకొనుట నేర్పుటయే ముఖ్యవిధానం
సవ్యమైన పతక్యషి సాగివ సర్వము సాధ్యమ్ముగునని
సర్వజ్ఞుడైన పతంజలి సలిపినట్టే వాగ్దానం

అంతరార్థములను గ్రహించి అత్మశుద్ధికొరకు శ్రమించి
యనునియమార్కుత్తమవిషయమ్ముల శ్రద్ధ వహించి
ప్రజ్ఞానమ్మును గడింప ప్రతిక్షణము పాటుపడుము
విజ్ఞానబోధి పౌదయవీధియందు విలుపుకొనుము

తమస్సు తానే తొలగును ఓజస్సు నిజము పెరుగును
 తపస్సు తుదకు పండును యశస్సు దెసల నిండును
 మనిషి అపుడు మాధవుడై మహానీయతనందును
 మనుగడ మంగళకరమై మధురతనే చిందును

17. ఆ స న ము

యమనియమమ్ములు పునాది ఉపకరణము ప్రాణాయామము
 ప్రత్యాహార ధ్యాన ధారణలు ప్రగతిశీల మార్గమ్ములు
 సమాధియే పర్యవసానం అదే! అదే! యోగవిధానం
 ఆనందభావనిధానం ఆధ్యాత్మిక విపుల విజ్ఞానం

అట్టి యోగపద్ధతి తన అంతరాత్మకలవడితే
 సాధకుడే అగును యోగి సంయమనము కలిగిన త్యాగి

శౌకికాంశములపై సుంతయు రక్తి, భక్తి, లేని విరాగి
 ఆసనములు వేయుటొకటె యోగము క్రిందికి రాదు
 కేవల ప్రాణాయామము యోగము కాదు
 యోగపదమ్మునకున్న అర్థమ్ముది విశాలము
 స్వాగతమ్ము వలకును దానికి సర్వకాలము
 భాగ్యమును సృజించుకొనగ నదే ఆలవాలము
 యోగ్యతలను పెంచుకొనగనదే మూలము

ఆసనాలు వేపినంతమాత్రమ్ముననే
 భాసుర యోగప్రవృత్తి పట్టుబడదురా!
 ఆసనాలు వేపి వేపి అలసట చెంది
 అది నిశ్చల యోగమ్ముని అనుట తగదురా!

స్థిరతను సుఖమును గూర్చెడిదే ఆసనం
 పరమ యోగజీవితమ్మువైన శాసనం
 ధ్యానమ్మునకునుదైన విధానమ్మే శాసనం
 తత్త్వదృష్టి నలవరచే ధర్మ శాసనం

18. కుండలినీ - ప్రాణాయామము

ప్రాణాయామ సాధనమనగా అనాయాసమనుకొనరాదు
గాలి పీల్చి కుంభించి వదలుటే ఘనకార్యమ్మని తలంచరాదు
లవలేశమశ్రద్ధ జేసినను లాభము శరీరమునకే లేదు
వాయు నిరోధం ప్రాణాయామం కానేకాబోదు
అహోరవిహారోగ్యములందరికొకటే కాదు

ప్రాణాపానవ్యానోదానసమానములనియెడి పంచకము
ఉత్తమ గురువుల యుపదేశముతో నొసగు నుజ్జ్వల సత్పథము
వాయువు పీల్చుట పూరణ నల్పుట వరుసగ విడిచెడి వద్దతులు
అనందవిషాదాదులబట్టి అంతరాలు గల సంగతులు

గాలిని పీల్చిన కాలముకన్న నాలుగింతలధికము కుంభకము
రెట్టించిన కుంభకకాలము రేచకమునకవసరము
వ్రతదానిని క్రమక్రమముగా వ్రబలము చేయుట మేలు
ముందుగ రేచకపూరకాలతో మురియ కుంభకమునకది వీలు

పూరకకుంభకరేచకత్రయము కోరి రక్తమును శుద్ధి జేయును
తీరు నెరిగి నాడులకు నరములకు సారమ్మును సమకూర్చును

ఊహాశక్తి వాచికశక్తి ఉన్నత భౌతికశక్తి
జ్ఞానశక్తి ఇచ్చా క్రియశక్తులుగా నిల్చుట శాస్త్రప్రసిద్ధి
ఇచట గలుగునది త్రికరణశుద్ధి ఇది నిజమ్ముగా త్రికరణసిద్ధి
త్యాగం శ్రద్ధల సాధిస్తుంది యోగమందు మన బుద్ధి

మూలాధారం స్వాధిష్ఠానం మణిపూరకమనాహతం
విశుద్ధమాజ్ఞాచక్రములనియెడి విశిష్ట చక్రములిట ఆరు
దళవహితములై తళతళలాడుచు పర్లమ్ముల పహవాసము గనుచు
రమణీయములగు షట్పుక్రాలకు రంగులు సైతము గలవిట ఆరు

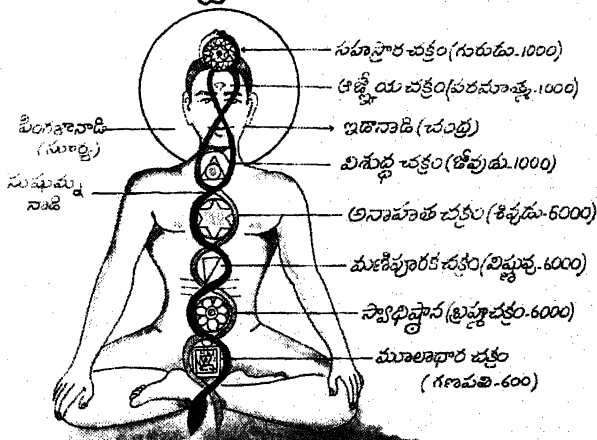
వెన్నుక్రిందుగా మూలాధారం కాలేయాగ్రం స్వాధిష్ఠానం
పొత్తికడుపువై మణిపూరకము హృదయమునందు అనాహతము
గుండె వై వరస విశుద్ధము కనుబొమ్మలమధ్యన అజ్ఞాచక్రము

మూలాధారమును చక్రమున కుండలినీ శక్తి
నిలిచియుండునని జ్ఞానులు నిశ్చయమ్ము గావించిరి
కుండలినీశక్తితోడ భగవానుని సేవించిరి
పండిన అనుభవముతోడ పరమాత్ముని ప్రార్థించిరి

మూలాధార పరివేష్టితమై కుండలినీ ఊర్ధ్వగమనము
సహస్రారచక్రప్రవేశము జరిగే విధమొక విచిత్రము

షట్చక్ర వివరణము

కుండలినీప్రయాణం (21,600 హరిసలు)

శరీరమున గల సర్వశక్తులకు సముచితమ్మయిన తేజము నిడుచు
సమగ్ర శోభను సంతరించుచు సాగే వద్దతి వచిత్రము

మూలాధారము మొదలుకొని విశుద్ధచక్ర విహరణము
పంచభూతముల నన్వయించుకొని

పంచేంద్రియముల పరీక్షించుకుని

శబ్దరూపరసస్పర్శగంధముల సమ్మేళనమును జరుపుకొని
శ్రమియిస్తేనే కుండలినీ జాగరణమ్ము జరుగును

ప్రాణాయామం కుండలినీ ప్రక్రియలన్నవి ప్రధానమ్ములు
యోగ్యుడైన అధికారికిమాత్రమే భోగ్యములాయా విధానమ్ములు

ఆ కుండలినీ ప్రకోపమంత సులభమగునా ఏమి?
అది క్రమముగ సహస్రారమందుకొనుట తేలిక ఏమి?
ఆననములు ధ్యానమ్ములు అందుకనువయిన సాధనము
సాధనలో గల రహస్య సంపదయే మూలధనము

ప్రాణాయామము చేసేవారు బ్రహ్మచర్యమును పాటించాలి
ఉద్రేకాల ఉగ్రభావనల ఊనులేక చరియించాలి
యమనియమములాహారవిషయమున క్రమము ననుసరించాలి
మమతయందు తరతమములు మాని సమతతో వ్యవహరించాలి
సాధకుడైనాడు ద్విగుణోక్తమగు శక్తి గడించగ శ్రమియించాలి
సాధనలో జాగ్రత్త వహించి సముచిత పథాన పయనించాలి

ప్రాణాయామ కుండలినీ సాధన సలిపేవారు
విస్తృతమగు నిశ్చలమగు చిత్తాసము కలవారు
అసాధారణ త్యాగానికి అలవాటు పడినవారు
అమితమైన శక్తి నాత్మయందు విలువగలవారు
మూలాధారచక్రముకడ ఆలయాన్ని నిర్మించుకొని
ప్రాణాయామమ్ములన ప్రబుద్ధమ్ము గావించబడి
ఊర్ధ్వగమన శక్తిని జూపి ఉరవడిగా కుండలినీ
సహస్రారము సప్తమ చక్రమ్మున ప్రవేశించు
అనుపమానలీల నాత్మకమభూతిని వెలయించు
అహరహమ్ము సాధకునకు అవందము కలిగించు

అప్పుడు దేహమున రక్తఛుద్ధి అప్పుడు మానవునకాత్మసిద్ధి
అప్పుడాకృతిలో ఓజస్సు అప్పుడు మోమున తేజస్సు
అప్పుడు గతమ్మున సుమధుర వాదం అప్పుడత్యద్భుతజ్ఞానవివోదం
అప్పుడు కనులలో తళుకు అప్పుడు జీవితమంతయు కులుకు

రేచకపూరకములతో ప్రాణాయామమ్మునర్చి
కుండలినీశక్తికొక్క క్రొత్త దీప్తి కలిగిస్తే
అది సుషుమ్ననాడిద్వారా అత్యున్నతశిఖరమెక్కి
అమూల్యమో అవందమ్మును అనుభూతికి తెస్తుంది

సహస్రారమున నది జేరి సమాధిలో సాధకు నిల్చి
నిర్వచింప సాధ్యముగాని విశ్వల సుఖమిస్తుంది

ఉరగము తన నోట తోక నొరసి పట్టుకొనువిధముగ
స్తూలమునుండియే పయనము సూక్ష్మమువంకకు జరుగును
కుండలినీ శక్తికి గల గొప్ప గుణమది
కోచిదుల సాధనలకు కూర్పు ఫలమది

కుండలినీ సర్వాకృతితో గోచరించుట సత్యము
ఫణిరాజు వాంఛ - వాయుభక్షణమేగద నిత్యము
పూరక కుంభకరేచకాలతో పూని కుండలినీ మేల్కొలుపు
పుష్కల వాయు స్థంభనతో పూర్తిగా పయికి నడుపు
అంతరాత్మ వైభవాన్ని అదుపునందు నిలుపు
శాంతిని, కాంతిని, స్థాయిని మనసునకు మలుపు

నాగమనగ సర్పమ్ము - గజము, నాగవాగ భేదమృధికమ్ము
స్తూలరూప స్థూలాహార స్థూలగమనముల త్యజించి
సూక్ష్మరూప సూక్ష్మాహార సూక్ష్మగమనముల వాంఛించి
కరిమాదిరి బరువుగాక కాలనాగువలె తేలికయై
సాధకుడందును సంబరము తరగని సంబరమే వరువికీ వరము
శక్తి సమన్వితమఖిలము సర్వజనములకు శుభకరము

షట్పక్రవరిసంస్థితగా సహస్రదశవదృష్టగా
జగన్మాతగా సంస్తుతించబడు శక్తియే కుండలినీశక్తి
లోకాలను నడిపించే శక్తి చీకట్లను తొలగించే శక్తి
జ్యోతిర్దీప్తుల వెలుగున శుభముల వర్షించే శక్తి
నీతిని, నియమమును జాతి విర్మలహృది వెలయించే శక్తి
ఆనందం కలిగించే శక్తి ఆపనికి ఆధారమ్ముగు శక్తి

భౌతికశక్తులపై జయ సాధన సమకూర్చుకొనే పద్మరుబోధన
జాగృతి యేర్పడునపుడాధ్యాత్మికసంపద లభించుట పరిశోధన

సాధనవలననే దివ్యదర్శనం రామకృష్ణయతిరాజ ప్రవచనం
స్వామి వివేకానంద వివరణం ప్రేమ ప్రపూర్ణుల నిర్వచనం
జీవితమునకే శుభంకరమ్ముగు క్షేమంకర దివ్యాశీర్వచనం

19. వ్రత్యాహారము

మనిషికి సుషుప్తిలో కలలు మధురజల సరస్సున అలలు
అనుక్షణం సహజములు కనులముందు కనిపించే నిజములు

గాలి పెరుగుతున్నప్పుడు కదలిక కెరటాలకు హెచ్చును
గాఢనిద్ర వెరిగినకొలది కలలకు విస్ఫులిత వచ్చును

గాలి తగ్గిపోయినదో కనిపించవు తరంగాలు
నిదుర చెదరి పోయినదో కలుగు స్వప్నభంగాలు

చెరువువంటదే మన చిత్తము భావాలే అలలు మొత్తము
మనసునందు మొలిచే కోరిక మారుతమై వరలు నూరక
అంతరంగమున ఊహలు విరియక ఆశల వానలు కురియక
ఆషేక్ష యను గాలి విసరక అనుభవాల కెరటాలు మసలక
అనుభూతుల విద్యుత్కాంతలు మనసు మబ్బులమాటున మెరవక
ఉండుటన్నదొక వ్రత్యాహారము ఉర్వీతల దివ్యవ్యవహారము

పంచభూతమయ మానవదేహం పెంచుతుంది ఘన వ్యామోహం
పంచేంద్రియములపైన విజయము భావనిగ్రహమ్మునకాశ్రయము
మానసికస్థితికిదే అభయము ధ్యానధారణలకిదే ఆలయము

ఇది కావాలి అది కావాలి ఎక్కడెక్కడికొ పోవాలి
అందరికిట్టి ఆలోచనపై అదుపు చేయుటయే రావాలి

అభ్యాసవైరాగ్యమ్ములు అవి వాస్తవముగ భాగ్యమ్ములు
యమనియమాద్యాచరణము క్రమశిక్షణకేకైక శరణము

ధ్యానముకడ యీ వ్రత్యాహారము దామనివలెనే సంచారము
మానవాళి గళసేమల, మధురవాదమోంకారము
మమతల భ్రాంతిని అడించి వమత సలుపు నుపకారము
మౌనమొక్కటిమాత్రమే నిజముగ
దానికొసంగును తన సహకారము

20. ధ్యాన యోగము

ప్రాణాయామ ఫలితమ్ములుగా అష్టసిద్ధులు లభించునంట
ధ్యానభావనయే శీఘ్ర భక్తిగా తాత్త్వికపథమును వరించునంట
బ్రహ్మవిద్య గురు సేవలవలననే ప్రాప్తించుట సత్యమ్ము
తదితర విద్యలు సులభమ్ముగనే దక్కుటన్నది తథ్యమ్ము

అసనాలు మొదలైనవానితో ఆరోగ్యము కాపాడుకొని
అభ్యాసవైరాగ్యబలమ్మున అంతర్దామము నందుకొని
ధ్యానానికి చిత్తమ్మును తగినరీతిగా మలచి
దైవానుగ్రహసిద్ధికి దారి సుగమమని తలచి
యోగభావదీప్తుల నడుమ సాగి అంది సాధనఫలము
త్యాగవిభవకాంతుల మధ్య దర్శించుము తాత్త్విక పథము

కలుపులేని క్షేత్రమ్మున బీజము నిలిచి యుండుటే ధ్యానము
విత్తనాలు వెదజల్లేదానికి చిత్తం కోరేది శ్రేష్ఠ ధ్యానము

ఎట్లయినా ధ్యానమనెడి ఏలికనే నమ్ముకో!
ఎలాగయిన పరమాత్ముని ఎరుక కలిగి మసలుకో!
శాంతి గోరి ధ్యానశక్తి పొధింపగబూను జనం
యమనియమములవడకయే శ్రమకు రాదు భక్తి ధనం

ధ్యానదీక్ష కుదరగనే తత్త్వస్మర్తృమ్ముగునా?
పూనిక యొక్కింతలేక పూనిన పని పఫలమగున?
ఎచ్చటనో యీ సృష్టికి ముచ్చటైన మొదలు?

సర్వత్ర వ్యాపించెడి సర్వేశ్వరుడెచట నుండు?
ధ్యానానికి ధ్యేయమూర్తి తానగు దైవమ్మెవ్వరు?
ధరాతలము శిరమునగల పరాత్పరుని తత్త్వమేది?

అయన కారుణ్య బలం అందుకొనేదేవిధముగ?
అయన అనురాగామృతమూర్ధ్ధించేదేవధృతిగ?
అనుకొని స్మరియించువారికన్నింట విజయము దక్కును
ఆ పథాన జపియించేవారికి అన్ని ఫలితములు చేజిక్కును

ప్రేమభావనిలయుడైన స్వామి దయాజలవిధి

ప్రేమగ పేరుతా పిలిచిన కోర్కె దీర్చు వెన్నిది

దైవనామ సంకీర్తన దానికి దగ్గర బాట
పావన చిత్తమొక్కటై కట్టగలదు బంగరుకోట

చిత్తం నిర్మలమయితే సిద్ధించునులే సర్వం
జీవితాన సాధకతతికది భావింపగ నిత్యం వర్వం

సమయమ్ము నుపాసనకు సరిగాదది లెక్కించుట
సవ్యమైన విధమొక్కటై సముచితముగ స్మరియించుట
ధ్యానరహస్యమ్ములెరిగి తరియింపగవలయును
మానసియమార్గమ్మున మనుజులు మురియగవలయును

21. భక్తి యోగ ము

పేదాలు భక్తితో వర్ణించు దానికి
వెలుగయిన దైవాన్ని కనుగొనుటె లక్ష్యము

సృష్టికి మూలమై సేవించువారికి
ధ్యేయమై నిలిచేది పరమాత్మయే
శ్రేయమ్ము నంది సర్వేశ్వరుని స్మరియించి
సిద్ధినందుకొనేది జీవాత్మయే

ఉపనిషత్తులు ప్రవచించిన బ్రహ్మమును
పురుషుడన్నవి మన పురాణమ్ములన్నియును
మరల నా పురుషుని బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ
వర నామముల మువ్వురిగి మార్చి తలచినది
చిరమనోరథములు చిగురించ - ఫలియించ
గురుభావమున మెచ్చుకొని కోరి నిలిచినది
తనిది దీరక మువ్వురే మూడు కోట్లుగా
దేవతల రూపాన దీపించునన్నవి
మనసు వలచిన లీల మధురాకృతులతోడ
మన ఎదుట నిలిచి పూజలనందునన్నవి
ఇట్లు భావించుట తప్ప లేదన్నా!

ఇష్టమగు పేర్ల సేవించదగునన్నా!

జలధిలో చెలమలో కాల్యలో బావిలో
కలశమ్మునందైన కడవయందైన
నిలిచియుండేదెల్ల నీరేనన్నా! కాదన్నచో అవివేకమగునన్నా!
వాదించుచో వెట్టివాడందురన్నా!
వాస్తవము గుర్తించి వరలుమో యన్నా!

ప్రేమభావనకు ప్రాణం త్యాగం భక్తి వైఖరికి బలమనురాగం
ఏది తరిగినా కాదది యోగం ఇదే! ఇదే! విజమైన విభాగం

కాలు జారి కాలువలోబడు తన కన్నబిడ్డను గాంచిన తల్లి
కాల్య ఉరవడిని గమనింపకయే గంతువేసి లోనికి దూకింది
ప్రమాదాన్ని మదిలో భావించక పమాధానవైఖరి నాశింపక
పసివాడిని గట్టునకు నెట్టి తన ప్రాణమ్మును బలిపెట్టింది
ఇది చదువులు చెప్పని విషయం ఇది బోధలకందని విషయం
ప్రేమ త్యాగమై పెరిగిన విషయం
త్యాగమే ప్రేమగ మారిన విషయం

మనిషికోసం జరిగే త్యాగం ప్రేమరూపమును ధరియిస్తుంది
భగవంతునిపై చూపే ప్రేమయే భక్తి పేరుతో ఫలియిస్తుంది

విశ్వప్రేమకు కేంద్రబిందువై వెలుగు జీలుగులను వెలయింపంగల
సర్వేశ్వరుని సదా స్మరియించి సకలమ్యాయనకడ నర్పించి
సీవేతప్ప నితఃపరమెరుగను రావె! ఈశ్వర! కావవె! వరదా!
అన్నావంటే అదిరా త్యాగం అదే! అదేరా! భక్తియోగం

భక్తి రెండు విధములు వైధి వరా వధములు
జీవితయాత్రకు మేలు చేయగలుగు రధములు

జపతపాదులొచరించి కర్మకాండ నొనరించి
కర్తవ్యం నిర్వర్తించే వధము - వైధివధము

బాహ్యవరణమును వదలి భగవంతునికొరకు కదలి
సత్యశుద్ధ సంకల్పము స్వాంతమ్మున మెదలి
పూజల సంకీర్తనముల పొంతబోక దిటపుగ నిలిచి

వేషాలకు భాషలకు విలువ యివ్వననుచు తలచి
సర్వం సర్వేశ్వరుడను సంపూర్ణ విశ్వాసముతో
సాగిపోవు సముచిత యోచన పరాభక్తిమార్గము

బాహ్యచరణమున మనసు ప్రసరింపగజేసి
బాహ్యభక్తివలన 'ముక్తి బడయ ముక్కు మూసి
అర్చనతో కీర్తనతో ఆకృతితో ఆశతో
అందుకొనగలేవయ్యా! హేయి! అంటున్నది మీరాబాయి

నేనే బ్రహ్మము ననుకొని నిర్మలమగు పథమును గని
ఉపనిషత్తులందించిన ఉత్తమ సందేశము విని
ధరణీయందు గల లౌకిక తత్త్వముల నన్నిటి గెలుపుము
బ్రహ్మవిదుడవై నిలుపుము పరమాత్ముని పదముల కొలుపుము
ఇదే! ఇదే! యోగాన్నత్యం ఇదే! ఇదే! యిందలి సత్యం
ఇదే! భక్తిపథమున సత్యం ఇదే! నిలిచి మెరిసే ముత్యం

22. చి వే క - వై రా గ్య ము లు

దైవాన్ని స్మరియించి ధర్మాన్ని వరియించి
త్యాగాన్ని ఆశ్రయించి యోగాన్ని ఆరాధించి
మానవతను పెంపొందించు మాధవతను సంపాదించు

ఇహామీది మమతను వదలు అహం మరచి ముందుకు కదలు
అందరిని ఆత్మరూపముగ భావించుటకీదియే మొదలు
వేదశాస్త్రముల సారమిది విశ్వశాంతికి మూలమిది

క్రోధానికి కొరివిని పెట్టు భేదాల వవలికి నెట్టు
కోరి పరులకువకారమును కొవరి కొవరి చేసి పెట్టు
అవుడు మనిషికొనందం అవుడు కలుగు బ్రహ్మానందం

కరుణ పెరుగవలె కర్తవ్యములో ఘనత పెరుగవలె ఆచరణములో
కలవాడని లేవివాడని తలపులు కలగా మిగులవలె
కలుషరహితమగు భావన కలిగియుండుటక్కరకు రావలె

కలిమికన్న మిన్నగ శక్తి చెలిమికి సమకూరగావలె
అదే ప్రేమ రాజ్యము! అది అనుభవ సామ్రాజ్యము!

23. శ్రద్ధా - త్యాగములు

శ్రద్ధతో వస్తుంది ఆత్మవిశ్వాసం
అది జారితే జరిగేది అంతా మోసం! అంతా మోసం!

శ్రద్ధవలన మంచి బాట కనిపిస్తుంది
అది సిద్ధిస్తే జ్ఞానపుకోట లభియిస్తుంది తప్పక లభియిస్తుంది

సాధనా సామ్రాజ్యానికి శ్రద్ధయే మూలధనం
అమృతత్వమే త్యాగము అది అనుభవరసాయనం
మహానుభవరసాయనం

విశ్వసించి త్యాగానికి విధేయతను చూపించు
వినయవిధేయతల చూపించు
విశ్వాసరూపుడయిన విశ్వాత్ముని దర్శించు
విపుల విశ్వమయుని దర్శించు

గురువు కనుల దెరిపిస్తే లఘువు గురువుగా మారు
సిద్ధుడైన గురువువలన శిష్యుడు తరియించితీరు
ప్రతి శిష్యుడు తరియించితీరు

ప్రేమమూర్తియై మెరసిన రామకృష్ణ గురువాణియై
వివేక మేఘమై ఉరిమెను విశ్వవిలయమును తరిమెను
సర్వ విశ్వ విలయముల తరిమెను

శాస్త్రాలు పురాణాలు నకల భాష్య వివరణలు
భగవద్విశ్వాసానికి ప్రముఖములగు కారణాలు
బ్రహ్మజ్ఞానార్థనకు పలురీతులు ప్రేరణలు
బ్రహ్మతత్త్వమనే భవన ప్రాంగణాన తోరణాలు
పూల తోరణాలు, మేలిమి తోరణాలు

అహంకారమన్నది విడు ఆత్మశక్తితోడ నడు
 విమర్శించువారిపైన వెట్టిగ కోపించకు
 విజ్ఞులయినవారివెట్ల వెకిలితనము చూపించకు
 నీ ఎదుటివానిని గని నీవనుకొని ద్వేషించకు
 జీవులంతా ఆపుడు హితులు సరివారా బృహస్పతులు
 నీలోనే భగవంతుడు నీవు నాడు దీమంతుడు

నరుడా! కనుగలిగి యెరిగి నడచుకో!
 నారాయణత్వాన్ని గెలుచుకో!

నిశ్చలతయే నీ సుగుణం నిర్మలత్వమొక మథనం
 రెండింటికి పూర్వజన్మరీతితోడ బంధనం

జన్మజన్మల సంస్కారాలు జనింపజేయు వికారాలు
 వలదు వలదు ఫీంకారాలు వదలుకొనుము మమకారాలు

స్వప్న జాగ్రదవస్థలకు సంబంధము గ్రహించు
 ఇల జరిగేదే చివరకు కలయౌట గమనించు

అంతరంగ పీఠముపై ఆడుకొనే మన ఆటలు
 ఎన్నో జన్మలనుండి ఎదుగుతున్న పాపపు మూటలు

ధార్మిక జీవనరీతికి దారాపుత్రాదులు ముఖ్యులు
 తల్లిదండ్రులావులు మిత్రులు దగ్గర బంధువులు ఘనులు
 కాదనుటకు వీలుగాని గణనీయులు వీరెల్లరు
 అయితే యీ మమతలకొక హద్దున్నది గుర్తించు
 ఆ పరిధిని చెరువుకొనక ఓపికతో వర్తించు
 మవిశాల ప్రేమ పౌదయు సూక్తులనే స్మరియించు
 ప్రవిమల భావామృత జలపానమ్మును వరియించు

జ్ఞానమిచ్చు గ్రంథమ్ములు మానవీయులగు గురువులు
 భక్తి బుధుల పాదసేవ వైరాగ్య జ్ఞానమ్ములు
 వరుస వరుసగా జనులకు వరములగుచు సహకరించు
 జనుల సుత్తమాధికార సత్పథమున వడిపించు
 సాధవాఫలప్రదాన శక్తిని సంపాదించు
 సముచిత వాంఛల గడింపజాలు బాట చూపించు

24. కల్పతరువు

జాతికింత వరువు నిల్పు బంధువు గురువు
సకల వైభవమ్ముల నిడునట్టి కల్పతరువు
ఆయన దయయున్న జ్ఞానమందవచ్చును
ఆయన దీవన నరునికి అమితశక్తి నిచ్చును

గురువు జాతికెల్లప్పుడు పరబ్రహ్మము
గురువు కరుణ మనపాలిట మహాదృష్టము
గురుశక్తిని గుర్తించని గుణవిహీనులు
పరాశక్తి కృప బడయని భాగ్యహీనులు
గురుపూజల సలుపనివానికి పరమేశ్వర పూజయు దక్కదు
గురుప్రేమను కోరనివారికి పరమాత్ముని ప్రేమయు చిక్కదు

చదువులలో సారమెల్ల సంపాదించి
శమదమాది సద్గుణముల శక్తిని గుర్తించి
అపాంక్యతిని విసర్జించి అనురాగము ప్రకటించి
ప్రతివారిని దైవమువలె భక్తితోడ భావించి
సజ్జన సాంగత్యముతో సాశీల్యసంపద పెంచి
శత్రుభావమేకొలదియు దరిజేర్చక త్రుంచి
దైవానుగ్రహమ్మునకు తగిన అర్హత గడించి
ప్రతి నరుండు నారాయణుడై ప్రకాశించుటవసరం
ప్రతి మనిషియు మాధవుడగుటే ప్రార్థించి కోరువరం
ప్రతి జీవుడు శివుడగుటకే ప్రయత్నించు నిరంతరం
అర్హధర్మ లక్ష్యమ్ముదియే అర్యకోటి ధ్యేయమ్ముదియే

25. జ్ఞానయోగము

నిర్మలత్వమలవడితే నిజము మనమ బ్రహ్మము
మనమ బ్రహ్మమొనరించుటే మానవతా ధర్మము

బ్రహ్మకు మనముకు భేదభావము కనిపించనినాడు
బ్రహ్మము మనమగుట, మనము బ్రహ్మమగుట తథ్యము చూడు

బంధాలను తొలగించే ప్రశాంతత రహించును

పాపనజీవనలీలా భద్రత లభియించును

దీని పుణత పండినచో దేవదేవ కృప లభియించును.

ఆత్మశక్తి పెంపొందిన అవని ఔదలను దించును.

బ్రహ్మవిద్య లభియించిన ప్రపంచమే తల వంచును

జ్ఞానమార్గసంచారానికి గమనశక్తి సిద్ధించును

గౌతముడు కణాదుడు కపిలుండును పతంజలియు

జైమిని వ్యాసమహర్షులు జగతికి షడ్గర్భనకర్తలు

వివిధ కోణములలో తత్త్వము వివరించి చెప్పారు

సందేహ గ్రంథుల నన్నిటి సాంతముగా విప్పారు

వేదాంతసూత్రములన్నా బాదరాయణసూత్రములన్నా

బ్రహ్మసూత్రపరంపరలన్నా భగవాన్ వ్యాససూత్రములన్నా

ప్రజ్ఞామయసూత్రములే! బ్రహ్మవిద్యాసూత్రములే!

సముచిత గౌరవరీతికి సర్వకాల పాత్రములే!

జ్ఞానయోగసిద్ధికొరకు కదలి ముందుకడుగు వేయ

త్యాగం ఎదుట నిలుస్తుంది తన సంగతి వినిపిస్తుంది

త్యాగరహిత జ్ఞానానికి యోగబలము చిక్కదు

సర్వం సవ్యసేంపకున్న జ్ఞానశక్తి దక్కదు

కావుననే జ్ఞాని బ్రహ్మభావనుడై మెలగును నిత్యం

దీవిభవపూర్ణత బ్రహ్మభావనునకే దొరకుట సత్యం

సన్న్యాసుల హితమును వివి శాస్త్రవేత్త కావచ్చును

బ్రహ్మతత్త్వబోధనతో పండితుడై మనవచ్చును

కాని త్యాగదృష్టిలేక కాగలడా బ్రహ్మవాది?

త్యాగానుభవమ్ములేక కాగలుగువె బ్రహ్మవివోది?

జీవ దేవ భేదము వెరుగని స్థిరచిత్తుడై బ్రహ్మజ్ఞాని

బ్రహ్మన్ని వేనే యని పలుకగల్గిన తొలగును గ్లాని

26. ఉ ప దేశ సౌ ర ము

మానవా! ఇది ఉపదేశం మహర్షి యిచ్చిన నవసందేశం
ఇరువదియవ శతాబ్దానికే యిది మహత్తరాదేశం

శుద్ధబ్రహ్మలక్షణమ్ము సిద్ధించుట ధ్యేయము
స్త్రీ పురుష తారతమ్య చింతనయే హేయము
మగువయ్యో! మగవాడో! మంచి మనసుండుట శ్రేయము
విధిగా మొదలగునప్పుడే విశ్వనూతనాధ్యాయము

సాధనలో రహస్యాన్ని బోధనగా భావించి
బాధామయజీవిత పరిశోధనమ్మునన్ జయించి
తాత్త్వికభావానుగుణ కృతార్థత్వము సాధించి
ధార్మికవిజయమున భగవదనుభూతిని అర్జించి
సఫలీకృత మనోరథత్వాన్ని కోరుకో!
సత్పదాన సాగి కేంద్ర పమీవమ్ము చేరుకో!
మానసాన్ని బృందావనమందిరముగ మార్చుకో!
మాతాజీ నిస్తుల దీక్షా మహిమలందు కూర్చుకో!

స్వాధ్యాయమే అమృతగంగగా రామకృష్ణ దయ ఉప్పొంగగా
బాపట్లయు, భీమునిపట్నము పావనాశ్రమమ్ములుగా
నీ సాధన సాగించుము నీ గళాన్ని మ్రోగించుము
ఈర్వాసూయల జయింప యిట్లే తపియించుము
తొలగిపోవు భేదము కలిగి తీరు మోదము
అంతరంగ శక్తులకప్పుడే అర్థమగును వేదము

నైతిక జీవనపరలి వందవందమని మోహవమురలి
నరనారీజన హృదయకుపారమున వవరాగాలాపపరవలి

సాధకునకు శాంతి దాంతి సర్వదా అవపరం
జన్మతారకమునకు వాని సంపాదనయే పరం

కాషాయం కట్టినను కాసంత నియమము లేక
ద్యేషాన్ని వెలయిస్తే దేవత్వము సిద్ధించువె?
పంచదారవంటి పలుకు పలుకుతున్నమాత్రమ్మున

భక్తిలేనివారి కృషికి పరమాత్ముని కృప లభించునె?

మనసంతా సర్వేశ్వరుడై మమత దివ్యమంత్రమై
దీనుల సర్పించుటయే దేవదేవు నారాధనయై
న్యాయసత్యకారుణ్యాలకు నవ వేదిక అంతరంగమై
నవనీతనమాన భావనారీతియై ఆలోచనయై
అందరనాత్మీయులుగా అలరించే బుధుడై యోగి
అందరి మేలును గోరును అతని గుండె తీయగ మ్రోగి

27. అనుభవవాణి

మాకు వద్దీ తారతమ్యాలు ఇక మాకు వద్దీ భేదభావాలు
మనిషి మనిషికిమధ్య మంట మండే వద్దతి వద్దు
తెలిసి తెలిసి చెరువు దెచ్చు తెలివితేటలిక రద్దు
మురిపించే సమైక్యతను కురిపించే వైఖరి ముద్దు
కలసిమెలసి జ్ఞానయోగబలముకొరకు సాగుటే హద్దు

ఆత్మ అందరిది ఒకటే అనే అనుభవవాణి
సర్వమతసారమై కమ్మనై స్వామీజీ బాణి
సాధనలో హృదయమగును శక్తిమంతమగు మాగాణి
గళమున రంజిల్లు సదా సర్వోన్నత ప్రేమవాణి

త్రికరణముల శుద్ధివలన దేవత్వం సిద్ధిస్తుంది
వాత్సల్యంవలన ప్రేమభావధనం లభియిస్తుంది
గుండెనిండ అమృతధార కోరి తొంగి చూస్తుంది
జీవిత చరితార్థతకొక స్థిరమార్గం కనిపిస్తుంది

చీకటి తెరలను పొరలను చీల్చుకొనుట యిక మేలు
ద్వేషాసూయాగ్నిజ్వాలల మోషల గగ్గోలు చాలు
ఆధ్యాత్మికచింతనాచలమ్మది పండు వేన్నెల జాలు
ఆ వైపున గలదు శుభములందుకొనగ తగిన వీలు

28. అనుభవానందము

ఇది అనుభవానంద హృదయనందనము
 ఇది వరమపావన భక్తి చందనము
 ఇది నూతనాధ్యాత్మికతరంగసందోహము
 ఇది మాతాజీ కారుణ్యగంగావ్రహ్మము

మవిషినువిషికి మధ్య మంచినే పెంచి
 ప్రేమభావనకు దోహదము గావించి
 ఇచట తొలగించె మానవమానస గ్లాని
 రామకృష్ణయతీంద్ర రమణీయవాణి

ఇచటనే లేత చిగులెన్నో మెక్కి
 గ్రంథరసాల శాఖలమీదికెక్కి
 కలకంఠమున తత్త్వకథనమ్ము సల్పి
 ఒక కోయిలమ్ము రసోజ్జ్వలమ్ముగ బాడె
 పుంభావ శారదాపూర్ణస్వరూపమ్ము
 మధుర వాచస్పతి మహిమా విశేషమ్ము
 ఉపనిషత్తుల సవాభ్యుత్థాన విభవమ్ము
 ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచానంద నిలయమ్ము

స్వచ్ఛ సుమ సంపదల జల్లులలో నదా
 శారదారామకృష్ణార్చనము జరుగు నిట
 వెండి వెన్నెలవంటి విమలాశయమ్ముతో
 సాధు భావనయే కొనసాగు విచ్ఛోట
 వదనదమ్మున రవభంగిమలు విరియ
 ప్రతివాక్యమున దైవభక్తి పాంగార
 హృదయాలు పులకింప మది నల్లనింప
 ఒక రాగధార వరు మాపు విచ్ఛోట

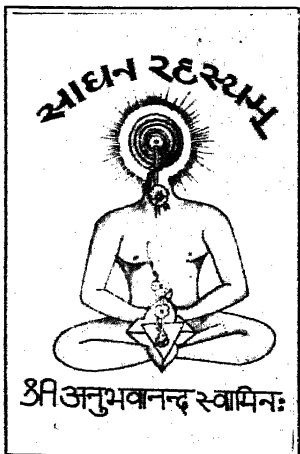
ఈ జ్ఞాన తీర్థమునకివే నమస్కృతులు
 ఈ వివేక క్షేత్రమునకివియే కేదేలు
 ఈ రామకృష్ణాశ్రమ ద్వయమ్మునకు
 ఇవే నతులు సతులు దిగ్విజయవంతతులు

శ్రీ అనుభవానంద స్వామి పాదార్పణమస్తు

29. ది వ్యా శీ స్సు లు

(సాధనరహస్య గ్రంథముకొరకు శ్రీ అనుభవానంద స్వాములవారు వ్రాసిన నాలుగు-ఐదు ముద్రణల ఉపోద్ఘాతములనుండి)

చ దు వ రు లా రా!

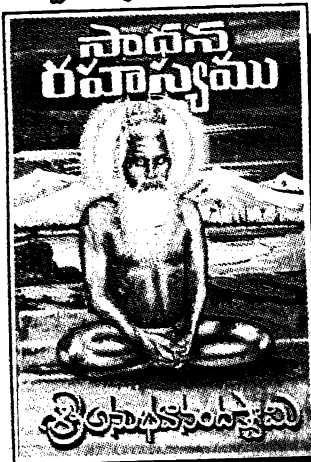

అశీస్సులు. భగవంతుడి అపార దయావిశేషం చేత నేను మాతాజీకొరకు పుట్టటం మీకందరికీ తెలిసిందే. అప్పటినుండి నేటివరకు హిందూదేశంలో - తెలుగువారున్న తావులకంతా నన్ను తిప్పారు పాఠకులు. ఎంతమంది నన్ను చూచి ఉప్పొంగిపోయారో! ఎంతమంది తమ సందేహాలను రూపుమాపుకొని ఆధ్యాత్మిక జీవితంలో స్థిరత్వం, అభివృద్ధి సంపాదించారో! ఎందరు నన్ను పారాయణ గ్రంథంగావేమి, పూజింపబడే మూర్తిగావేమి ఆరాధించారో నేను చెప్పలేను. అవన్నీ తలుచుకుంటే నాకే ఆశ్చర్యం వేస్తున్నది.

‘అమ్మా! సాధనరహస్యమా! నీ తాత్పర్యాన్ని గ్రహించాం! నీ అడుగు చాడలలో నడుచుకుంటాం! అనేక సహస్రసంఖ్యాకులైన ముముక్షు వృద్ధుల వరివర్తన, వరిణామాలకై సంత తాచివృద్ధికోసం నీవు త్వరత్వరగా ఎన్నో ముద్రణాలను పొంది,

విశ్వ వాస్తవ గడించి, అంతట పీఠయ్యే విరాజిల్లెదవుగాక అని
 పరమేశ్వరుని ప్రార్థిస్తామమ్మా! అట్టి పీఠమహాద్రూపాన్ని కన్నార
 చూడటానికి నిరీక్షిస్తుంటాం తల్లీ' అని నిష్కల్యషముగా అర్చితో
 అంటున్న సాధకులకు సర్వానుభవాలు ప్రసాదిస్తూ, అందరికీ
 సంతృప్తిని కలుగజేస్తూ, సర్వుల సందేహనివారణ చేస్తూ, పరికిత
 వాన్ని రూపుమాపుతూ తిరుగుతున్నానో, భగవంతునికే ఎరుక.
 ఈశ్వరానుగ్రహవిశేషం!

మన మాతాజీ యింతటితో వున్న పాండరేణు. ఇప్పుడు
 నన్ను కొత్త కొత్త అలంకారంతో, మూచిసహితంతో ఎంతో
 అనందం కలిగేటట్లు తయారు చేసి, మరల వా భక్తుల దుఃఖము
 పంపుతున్నది. నేను వంతోషిస్తున్నాను. నన్ను సహస్రార్థికంగా
 సాధకులు చదువుకొని, వారి వారి సందేహము తీర్చుకుంటూ,
 మార్గంలో దూకి పరిగెత్తుతూ, త్వరలో ఆధ్యాత్మికసుఖా
 సందాన్ని పొంది, పరమేశ్వర కృపా పేర్తి పొందెదమనగా అది
 తీవ్రంగా ప్రార్థిస్తున్నాను. అందరికీ అనందం, ఆహ్లాదము.

అతడే మన దిక్కు.
 అతడే మన గమ్యం.

శ్రీకృష్ణ
 పీఠే యాధిపతి,
 సాధన రహస్యము,
 అమలమే.